

IOSUD - UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI

Școala doctorală de Științe fundamentale și ingineresti

TEZĂ DE DOCTORAT

**DEZVOLTAREA ZONEI RURALE DIN REGIUNEA 2SE PRIN
SCENARII DE FINANȚARE A NECESARULUI DE FORȚĂ DE
MUNCĂ CALIFICATĂ**

REZUMAT

Doctorand,

Ec. BALASAN DANIELA – LAVINIA

Conducător științific: Prof. Univ. Dr. Ec. Habil. Florin – Marian BUHOCIU
Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați

Seria I 9 Inginerie și management în agricultură și dezvoltare rurală Nr. 29

GALAȚI
2025

IOSUD - UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI

Școala doctorală de Științe fundamentale și ingineresti

TEZĂ DE DOCTORAT

**DEZVOLTAREA ZONEI RURALE DIN REGIUNEA 2SE PRIN
SCENARII DE FINANȚARE A NECESARULUI DE FORȚĂ DE
MUNCĂ CALIFICATĂ**

REZUMAT

Doctorand,

Ec. BALASAN DANIELA – LAVINIA

Președinte	Prof. univ. dr. ing. habil. RÂPEANU GABRIELA Director interimar CSUD, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați
Conducător științific,	Prof. univ. dr. ec. habil. BUHOCIU Florin – Marian Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați
Referent oficial	Prof. univ. dr. ing. habil. IANCU Tiberiu Universitatea de Științe Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara
Referent oficial	Prof. univ. dr. ing. habil. TUDOR Valentina Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din București
Referent oficial	Prof. univ. dr. ing. habil. TUREK – RAHOVEANU Adrian Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din București

Seria I 9 Inginerie și management în agricultură și dezvoltare rurală Nr. 29

**GALAȚI
2025**

Seriile tezelor de doctorat susținute public în UDJG începând cu 1 octombrie 2013 sunt:

Domeniul fundamental ȘTIINȚE INGINEREȘTI

- Seria I 1: Biotehnologii
- Seria I 2: Calculatoare și tehnologia informației
- Seria I 3: Inginerie electrică
- Seria I 4: Inginerie industrială
- Seria I 5: Ingineria materialelor
- Seria I 6: Inginerie mecanică
- Seria I 7: Ingineria produselor alimentare
- Seria I 8: Ingineria sistemelor
- Seria I 9: Inginerie și management în agricultură și dezvoltare rurală

Domeniul fundamental ȘTIINȚE SOCIALE

- Seria E 1: Economie
- Seria E 2: Management
- Seria E 3: Marketing
- Seria SSEF: Știința sportului și educației fizice
- Seria SJ: Drept

Domeniul fundamental ȘTIINȚE UMANISTE

- Seria U 1: Filologie- Engleză
- Seria U 2: Filologie- Română
- Seria U 3: Istorie
- Seria U 4: Filologie - Franceză

Domeniul fundamental MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE ALE NATURII

- Seria C: Chimie

Domeniul fundamental ȘTIINȚE BIOMEDICALE

- Seria M: Medicină
- Seria F: Farmacie

Lista abrevierilor

Abreviere	EXPLICAȚIE COMPLETĂ
ADR	Agenția pentru Dezvoltare Regională
AJOFM	Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă
AMPOSDRU	Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
ANPCDEFP	Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale
CAP	Common Agricultural Policy (Politica Agricolă Comună)
ESF	European Social Fund (echivalent FSE)
EURES	European Employment Services
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FESI	Fonduri Europene Structurale și de Investiții
FSE	Fondul Social European
GAL	Grup de Acțiune Locală
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
IT	Informații Tehnologice
INSP	Institutul Național de Statistică și Prognoză
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale
MAXQDA	Software de analiză calitativă asistată computerizat
NEET	Not in Education, Employment or Training (tineri care nu sunt angajați, nici în educație sau formare)
NRRP	National Recovery and Resilience Plan (PNRR în engleză)
OIM	Organizația Internațională a Muncii
ONG	Organizație Non - Guvernamentală
PEO	Programul Educație și Ocupare 2021–2027
PIB	Produs Intern Brut
PNDL	Programul Național de Dezvoltare Locală
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală
PNFPA	Programul Național de Formare Profesională a Adulților
PNRR	Planul Național de Redresare și Reziliență
PNS	Planul Național Strategic (pentru Politică Agricolă Comună)
POCU	Programul Operațional Capital Uman
POR	Programul Operațional Regional
POSDRU	Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
PPP	Parteneriat Public-Privat
SE	Sud – Est
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (analiză strategică)
UAT	Unitate Administrativ-Teritorială
VET	Vocational Education and Training (Educație și formare profesională)

Listă tabele

Tabel 1.1. Județele aferente fiecărei regiuni de dezvoltare	15
Tabel 1.2. Ruralul în Regiunea 2 Sud-Est.....	16
Tabel 2.1. Teorii ale dezvoltării aplicate mediului rural	21
Tabel 2.2. Estimări privind migrația de muncă spre UK și remigrarea post-Brexit în Regiunea 2 Sud-Est	22
Tabel 3.1. Fondurile Structurale și de Investiții Europene	24
Tabel 3.2. Tabel comparativ privind indicatori cheie	26
Tabel 4.1. Analiza SWOT - Județul Brăila	28
Tabel 4.2. Localități și instrumente aplicate.....	31
Tabel 4.3. Legendă de coduri tematice.....	33
Tabel 4.4. Frecvența codurilor tematice principale	34
Tabel 4.5. Matrice cod	35
Tabel 4.7. Indicatori cantitativi (output și outcome)	37
Tabel 4.8. Indicatori de rezultat și impact pentru monitorizarea programului „Viitorul Rural”	38
Tabel 4.9. SWOT participativă – Județul Brăila:.....	41
Tabel 4.10. De la problemă la soluție în formarea profesională rurală.....	42

Listă figuri

Figura 1.1. Rata de ocupare a resurselor de muncă din Regiunea 2 Sud Est, 2023.....	17
Figura 1.2. Rata șomajului pe județe, 2020 – 2023.....	19
Figura 1.3. Distribuția nivelului de educație în Regiunea Sud-Est (2023).....	19
Figura 2.1. Distribuția pe vârste a muncitorilor calificați în mediul rural (2023).....	20
Figura 3.1. Evoluția fondurilor structurale alocate României (miliarde euro).....	25
Figura 4.1. Rolul administrației locale.....	32
Figura 4.2. Scenarii de rezultat.....	39
Figura 4.3. Piramida barierelor sociale și sistematice.....	40

Cuprins

Lista abrevierilor.....	4
Listă tabele	5
Listă figuri	6
Cuvânt introductiv. Mulțumiri!	8
Introducere și context.....	9
1CAPITOLUL 1. CONTEXTUL GENERAL ȘI FUNDAMENTELE DEZVOLTĂRII RURALE ÎN REGIUNEA 2 SUD EST	15
2CAPITOLUL 2. FUNDAMENTE TEORETICE ȘI MODELE DE DEZVOLTARE PRIN MUNCĂ CALIFICATĂ ÎN REGIUNEA 2SE	20
3CAPITOLUL 3. RESURSE ȘI MECANISME DE FINANȚARE ÎN DEZVOLTAREA RURALĂ DIN REGIUNEA 2SE	24
4CAPITOLUL 4. STUDIU DE CAZ: JUDEȚUL BRĂILA – LABORATOARELE UNEI TRANSFORMĂRI RURALE	28
5CAPITOLUL 5. CONCLUZII, CONTRIBUȚII PERSONALE ȘI DIRECȚII DE CERCETARE	44
Bibliografie	47

Cuvânt introductiv. Mulțumiri!

Teza de față pornește de la realitatea adesea ignorată că zonele rurale din România, în special cele din Regiunea 2 Sud-Est, se află într-un proces simultan de transformare, stagnare și vulnerabilizare. Fenomene precum migrația internă și externă, îmbătrânirea demografică, lipsa forței de muncă și fragmentarea instituțională au adâncit disparitățile dintre sat și oraș, dar și între diferitele tipuri de rural. În acest context, capacitatea unei comunități de a genera dezvoltare locală depinde în mod decisiv de resursa umană calificată.

Aș dori să îmi exprim recunoștința față de toți cei care m-au sprijinit pe parcursul acestui demers științific.

În primul rând, mulțumesc domnului Prof. Univ. Dr. Ec. Habil. Florin – Marian BUUHOCIU, coordonatorul meu de doctorat, pentru îndrumarea constantă, pentru sfaturile clare și constructive oferite pe parcursul întregului proces de cercetare. Datorită cunoștințelor dumneavoastră vaste și a dedicării, am învățat nu doar cum să îmi structurez lucrarea, ci și cum să abordez cu rigoare problemele complexe și să gândesc critic în fața provocărilor academice. Vă mulțumesc pentru răbdarea de care ați dat dovadă și pentru încurajările care m-au motivat în momentele dificile.

Mulțumesc comisiei de îndrumare, pentru contribuțiile esențiale în analiza metodologică a cercetării și pentru sugestiile care au permis îmbunătățirea clarității și relevanței datelor prezentate. Sprijinul dumneavoastră în formularea unor întrebări critice și în oferirea unor perspective suplimentare asupra temei a fost deosebit de valoros. Fiecare dintre dumneavoastră a avut un rol esențial în formarea și finalizarea acestei lucrări, iar feedback-ul și sprijinul vostru m-au ajutat nu doar să îmbunătățesc calitatea lucrării, ci și să mă dezvolt ca cercetător.

Lucrarea investighează, într-o manieră teoretică și aplicativă, în ce măsură munca calificată poate deveni motorul unei dezvoltări rurale durabile, pornind de la un cadru conceptual actualizat și ajungând la propuneri concrete de politici și intervenții. Studiul de caz realizat în județul Brăila, prin programul „Viitorul Rural – Formare pentru Tineret și Antreprenoriat”, oferă o perspectivă practică, bazată pe date reale, colectate cu instrumente moderne de cercetare, precum MAXQDA. Teza se adresează atât mediului academic, cât și actorilor locali, instituțiilor publice sau organizațiilor care doresc să susțină regenerarea comunităților rurale prin investiții în capitalul uman.

Introducere și context

Motivația alegerii temei. Transformările din ultimele trei decenii au adus României oportunități majore de integrare economică și instituțională în Uniunea Europeană, dar au accentuat totodată decalajele de dezvoltare între regiuni și între mediul urban și cel rural. În Regiunea 2 Sud-Est – compusă din județele Brăila, Galați, Tulcea, Buzău, Vrancea și Constanța – spațiul rural reprezintă peste jumătate din teritoriul și populația totală, dar rămâne subdezvoltat din perspectiva accesului la infrastructură, educație, servicii publice și oportunități economice.

Această lucrare propune o abordare integrată a dezvoltării rurale din Regiunea 2 Sud-Est, cu accent pe identificarea, formarea și integrarea forței de muncă calificate ca soluție sustenabilă de dezvoltare locală. Printr-o metodologie mixtă și un studiu de caz aplicat în județul Brăila, se evidențiază rolul capitalului uman și al mecanismelor de finanțare în revitalizarea mediului rural românesc.

În special în județul Brăila, numeroase comune se confruntă cu decalaje funcționale: populație îmbătrânită, tineri plecați, slabă participare economică și încredere redusă în inițiative locale. Pe de altă parte, resursele agricole, infrastructura în curs de modernizare și potențialul de atragere a fondurilor europene creează condiții favorabile pentru relansare. În acest context, formarea profesională devine o verigă esențială în procesul de dezvoltare rurală, cu rol nu doar economic, ci și de reconstrucție a capitalului social.

Această teză își propune să investigheze, într-un cadru regional aplicat, modul în care munca calificată poate fi sprijinită, finanțată și integrată într-un model coerent de dezvoltare rurală, pornind de la realitățile din teren și propunând intervenții concrete, măsurabile și replicabile.

Dezvoltarea durabilă a spațiului rural reprezintă, în prezent, una dintre cele mai stringente provocări pentru politicile publice la nivel național și european. În România, ruralul continuă să concentreze o proporție importantă a populației (peste 45% conform [1]), dar suferă de dezechilibre economice, demografice și sociale accentuate: infrastructură deficitară, rate ridicate ale sărăciei și șomajului, acces limitat la servicii de educație și sănătate.

În acest context, munca calificată devine un factor critic pentru revitalizarea satelor și pentru asigurarea unei creșteri sustenabile pe termen lung. Totodată, accesarea eficientă a resurselor de finanțare europene și naționale și dezvoltarea de parteneriate public-private sunt mecanisme cheie pentru a valorifica capitalul uman și a susține procesele de transformare economică.

Actualitatea temei. Tema acestei cercetări – dezvoltarea zonei rurale din Regiunea 2 Sud-Est prin scenarii de finanțare a forței de muncă

calificată – este de o importanță majoră în contextul transformărilor sociale și economice din România contemporană. Regiunea 2SE, formată din județele Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea și Vrancea, se confruntă cu o serie de provocări tipice zonelor rurale din Europa de Est: declin demografic, îmbătrânirea populației, infrastructură deficitară, nivel redus de investiții și o lipsă acută a forței de muncă bine pregătite.

În ultimii ani, zonele rurale ale regiunii au pierdut o mare parte din populația activă, fie prin migrație internă către centre urbane, fie prin emigrare. Acest exod a dus la un deficit de muncitori calificați în domenii cheie pentru dezvoltarea locală: agricultură modernizată, servicii rurale, agroturism sau industrii alimentare. Efectele sunt resimțite direct în stagnarea economică și în incapacitatea de a atrage investiții durabile.

Fiecare subregiune din Regiunea 2SE are specificități distincte. De aceea, simpla replicare a unor modele de succes din alte regiuni nu este suficientă. Este nevoie de scenarii de finanțare adaptate contextului local, în care actorii publici, privați și comunitățile să colaboreze în mod strategic. Cercetarea aduce astfel un plus de actualitate prin propunerea unor modele și scenarii realiste, fundamentate pe analiza datelor concrete din teritoriu.

În noul context european orientat către tranziția verde și digitală, calificările tradiționale din mediul rural nu mai corespund noilor cerințe ale pieței. Există o nevoie acută de reconversie profesională, de formare în competențe digitale și sustenabile, iar acest lucru implică investiții semnificative și planificare atentă.

Scopul cercetării. Zona rurală din Regiunea 2 Sud-Est a României se confruntă cu multiple provocări în procesul de dezvoltare economică și socială, iar unul dintre cele mai critice aspecte este deficitul de forță de muncă calificată. Deși regiunile rurale au un potențial considerabil în ceea ce privește resursele naturale și sectorul agricol, acestea se confruntă cu o migrație semnificativă a populației tinere către orașele mari, în căutarea unor oportunități mai bune de angajare și educație. Astfel, procesul de formare și atragere a unei forțe de muncă calificate este esențial pentru dezvoltarea sustenabilă a acestei zone, care trebuie să găsească soluții inovatoare pentru a înfrunta aceste provocări.

Titlul tezei, „Dezvoltarea zonei rurale din Regiunea 2 Sud-Est prin scenarii de finanțare a necesarului de forță de muncă calificată”, reflectă în mod direct preocupările și demersurile de cercetare întreprinse. Alegerea acestui titlu a fost determinată de mai mulți factori de ordin teoretic, practic și strategic.

În primul rând, dezvoltarea rurală reprezintă o temă de interes major în politicile europene și naționale actuale, fiind văzută nu doar ca un proces economic, ci și ca unul social, educațional și de coeziune teritorială. În România, ruralul are un rol fundamental în structura populației și economiei, dar continuă să fie afectat de subdezvoltare structurală, migrație și lipsa oportunităților.

În al doilea rând, alegerea Regiunii 2 Sud-Est ca teritoriu de studiu este justificată de specificul acesteia: o regiune cu potențial agricol, turistic și energetic important, dar cu discrepanțe mari de dezvoltare între urban și rural și cu un nivel ridicat de emigrație internă și externă a forței de muncă. Prin urmare, Regiunea 2 Sud-Est devine un caz reprezentativ pentru analiza provocărilor și oportunităților dezvoltării rurale în România.

În al treilea rând, forța de muncă calificată este identificată ca resursă strategică pentru revitalizarea economică a mediului rural. Lipsa capitalului uman calificat generează stagnare economică, sărăcie și dependență de transferuri sociale. Prin contrast, investiția în competențe profesionale și tehnice poate transforma zonele rurale în poli de inovare și creștere sustenabilă. În sfârșit, componenta de scenarii de finanțare a fost inclusă în titlu pentru a reflecta caracterul aplicativ al cercetării: nu doar diagnosticarea problemelor existente, ci și propunerea unor soluții concrete privind modalitățile de finanțare a formării profesionale și dezvoltării resurselor umane în mediul rural, utilizând fonduri europene, naționale și parteneriate public-private.

Tema tezei de doctorat, axată pe dezvoltarea zonei rurale din Regiunea 2 Sud-Est prin finanțarea necesarului de forță de muncă calificată, a fost aleasă ca răspuns la o serie de provocări sociale, economice și instituționale cu care se confruntă România contemporană, și în special spațiul rural.

În plus, alegerea temei răspunde și unui interes personal și profesional: preocuparea pentru impactul dezvoltării locale, pentru modernizarea educației în mediul rural și pentru sprijinirea inițiativelor comunitare care pot transforma zonele defavorizate în spații prospere și sustenabile.

Gradul de noutate. Lucrarea propune o metodologie originală de corelare între sursele de finanțare disponibile (fonduri europene, naționale, parteneriate public-private) și nevoile reale ale pieței muncii rurale, ceea ce constituie un demers inovator într-un domeniu în care aceste două componente sunt adesea analizate separat.

Majoritatea studiilor existente tratează dezvoltarea rurală la nivel național sau european, fără o abordare aprofundată asupra unei regiuni cu caracteristici socio-economice și geografice distincte. Lucrarea aduce o contribuție originală prin aplicarea analizei pe Regiunea 2SE, evidențiind particularitățile județelor componente și dinamica regională a forței de muncă.

Lucrarea introduce un cadru metodologic interdisciplinar, care combină analiza socio-economică, evaluarea politicilor publice și modelarea scenariilor financiare. Această abordare permite o înțelegere complexă a interdependenței dintre finanțare, formare profesională și dezvoltare rurală durabilă.

Prin abordarea acestei teme, teza își propune să contribuie atât la îmbunătățirea cadrului teoretic privind dezvoltarea rurală și capitalul uman, cât

și la oferirea de soluții aplicabile pentru politicile publice locale și regionale, cu un accent special pe Regiunea 2 Sud-Est – o regiune cu potențial considerabil, dar insuficient valorificat.

Structura lucrării. Lucrarea de doctorat este structurată în cinci capitole principale, construite într-o manieră logică și progresivă, urmărind obiectivele tematice și metodologice propuse:

Introducerea prezintă contextul general al cercetării, relevanța și actualitatea temei, motivația alegerii titlului și a temei, obiectivele și ipotezele formulate, metodologia utilizată și structura generală a lucrării.

Capitolul 1 – Contextul regional și premisele dezvoltării rurale în Regiunea 2 Sud-Est, este analizat profilul socio-economic al regiunii, sunt identificate provocările și oportunitățile de dezvoltare rurală și sunt caracterizate profilele economice și dinamica pieței muncii. Totodată, se definește conceptul de muncă calificată în context rural.

Capitolul 2 – Fundamente teoretice și modele de dezvoltare prin munca calificată. Sunt prezentate principalele teorii ale dezvoltării regionale, rolul capitalului uman în economia rurală și impactul migrației interne asupra dezvoltării. De asemenea, sunt analizate modelele de intervenție teoretice și aplicate relevante pentru dezvoltarea rurală prin forța de muncă.

Capitolul 3 – Resurse și mecanisme de finanțare pentru dezvoltarea rurală. Capitolul analizează sursele și mecanismele de finanțare disponibile la nivel european și național, în special pentru formarea profesională în mediul rural. Se detaliază programele relevante, modelele de parteneriate public-private și exemplele de bune practici în atragerea de fonduri.

Capitolul 4 – Studiu de caz: județul Brăila. Se realizează o analiză SWOT a județului Brăila, se evaluează implementarea Programului „Viitorul Rural – Formare pentru Tineret și Antreprenoriat” și se analizează impactul asupra dezvoltării locale. Sunt evidențiate barierele existente în accesul la formare profesională în mediul rural.

Capitolul 5 – Concluzii, contribuții personale și direcții de cercetare. Sunt sintetizate principalele rezultate ale cercetării, sunt formulate propuneri de politici publice și de intervenție practică, și sunt indicate direcțiile viitoare de cercetare în domeniul dezvoltării rurale și al capitalului uman.

Lucrarea este completată de bibliografia utilizată, lista lucrărilor, premiilor și proiectelor relevante și anexele necesare pentru susținerea analizei empirice.

Obiectivul general al tezei constă în analiza și evaluarea modului în care munca calificată, finanțarea disponibilă și parteneriatele public-private pot contribui la dezvoltarea sustenabilă a zonelor rurale din Regiunea 2 Sud-Est a României, cu accent pe formularea de scenarii aplicabile pentru formarea și atragerea forței de muncă calificate.

Cercetarea se bazează pe o abordare multidisciplinară, care include analiza datelor colectate prin interviuri, focus grupuri și chestionare, pentru a

evalua nevoile și așteptările beneficiarilor programului. De asemenea, sunt explorate colaborările cu organizațiile locale și autoritățile publice, pentru a identifica resursele disponibile și a crea un cadru eficient de implementare a inițiativelor propuse.

Fundamente teoretice. În centrul acestei cercetări se află o întrebare esențială: cum poate deveni munca calificată un vector de dezvoltare rurală durabilă? Pentru a răspunde la această întrebare, teza integrează mai multe perspective teoretice relevante din literatura de specialitate, reunind conceptele de capital uman, dezvoltare regională, migrație internă și inovare rurală într-un cadru conceptual unitar.

O primă direcție teoretică este dată de teoria capitalului uman (G. Becker), care argumentează că investiția în educație și formare profesională conduce la creșterea productivității individuale și a veniturilor. Aplicată în mediul rural, această teorie sugerează că dezvoltarea locală poate fi impulsionată prin programe de calificare adaptate la nevoile economice ale comunităților. Totuși, aplicarea acestei teorii în zonele defavorizate este limitată de bariere culturale, lipsa infrastructurii și migrația constantă.

Un al doilea cadru este oferit de modelele de dezvoltare regională endogenă, care pun accent pe resursele locale, capitalul social și implicarea comunităților în generarea propriei creșteri economice. Aceste modele sunt completate de perspectivele participative și de teoria capacităților, care subliniază faptul că dezvoltarea nu trebuie măsurată doar prin indicatori economici, ci și prin libertățile reale ale indivizilor de a-și construi un viitor sustenabil.

Lucrarea discută, de asemenea, teoriile recente privind migrația circulară și reîntoarcerea cu valoare adăugată, care devin tot mai relevante pentru satele din Regiunea 2 Sud-Est, unde reîntoarcerea migranților poate aduce competențe, capital și experiență.

Pe baza acestor abordări, a fost formulat un model conceptual propriu, prezentat grafic în teză, care leagă formarea profesională de ocuparea sustenabilă, mobilitatea controlată, inovarea socială și dezvoltarea rurală integrată. Modelul propune o viziune sistemică în care munca calificată este privită nu doar ca un scop educațional, ci ca un catalizator al regenerării comunitare și al autonomiei locale.

Prin acest demers, teza contribuie la identificarea unor soluții practice pentru dezvoltarea rurală sustenabilă și la îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților din județul Brăila, având în vedere importanța crucială a educației și formării profesionale în asigurarea unui viitor prosper pentru zona rurală.

În al doilea rând, județul combină un potențial agricol important (fiind una dintre principalele zone de producție cerealică din țară) cu un nivel relativ redus de diversificare economică în mediul rural, ceea ce îl face un teren relevant pentru analiza impactului formării profesionale asupra dezvoltării locale. În al treilea rând, Brăila prezintă un interes aparte prin: accesarea de

fonduri europene prin diverse programe (PNDR, PNRR, LEADER), existența unor inițiative recente de formare profesională rurală și sprijin pentru tinerii antreprenori, provocările specifice generate de migrarea forței de muncă tinere și calificate spre centre urbane sau în străinătate.

Nu în ultimul rând, datele disponibile și contactele instituționale existente în județ au facilitat accesul la informații relevante pentru desfășurarea cercetării empirice, atât prin aplicarea de chestionare, cât și prin realizarea de interviuri cu factori locali de decizie.

Astfel, județul Brăila oferă un cadru reprezentativ și accesibil pentru studierea interdependențelor dintre munca calificată, finanțare și dezvoltarea rurală, într-un context tipic pentru zonele rurale din Regiunea 2 Sud-Est.

În lumina contextului prezentat, a obiectivelor formulate și a metodologiei adoptate, cercetarea propusă își propune să aducă o contribuție relevantă la înțelegerea și stimularea dezvoltării durabile a zonei rurale din Regiunea 2 Sud-Est, prin valorificarea capitalului uman calificat și optimizarea accesului la surse de finanțare.

Teza a fost redactată și elaborată sub îndrumarea domnului prof. Univ. Dr. Ing. Habil. Florin Marian Buhociu, în calitate de conducător de doctorat și a comisiei de îndrumare formată din prof. Univ. Dr. Ec. Ing. Habil. Silviu Stanciu, prof. Dr. Ing. Habil. Adrian Gheorghe Zugravu și Prof. Univ. Dr. Ing. Habil. Călin Vac.

1) CAPITOLUL 1. CONTEXTUL GENERAL ȘI FUNDAMENTELE DEZVOLTĂRII RURALE ÎN REGIUNEA 2 SUD EST

În Capitolul 1, este realizată o radiografie a Regiunii 2 SE, identificând provocările și oportunitățile de dezvoltare rurală. Analiza socio-economică scoate în evidență decalajele dintre ruralul conectat și cel periferic, conturând premisele intervențiilor ulterioare. Se subliniază rolul forței de muncă și al capitalului uman ca elemente centrale în dinamica pieței muncii și în adaptarea la noile realități economice.

Regiunea 2 Sud-Est este una dintre cele mai complexe unități de dezvoltare ale României, cu un teritoriu extins, resurse naturale semnificative, ieșire la Marea Neagră, dar și cu provocări multiple în ceea ce privește coeziunea economică și socială. Cele șase județe componente – Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea și Vrancea – reunesc o populație numeroasă, însă distribuția și calitatea acesteia variază considerabil între mediul urban și rural..

Tabel 1.1. Județele aferente fiecărei regiuni de dezvoltare

Regiuni de dezvoltare	Județe aferente
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	București, Ilfov
Regiunea CENTRU	Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș, Sibiu
Regiunea NORD – VEST	Bihor, Bistrița – Năsăud, Cluj, Sălaj, Satu Mare, Maramureș
Regiunea VEST	Arad, Caraș – Severin, Hunedoara, Timiș
Regiunea SUD – VEST OLTENIA	Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea
Regiunea SUD – MUNTENIA	Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Teleorman
Regiunea SUD – EST	Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea
Regiunea NORD - EST	Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui

Sursa: Elaborat de autor, [1]

Regiunea Sud-Est se află în partea de sud-est a României și include zone de câmpie (Brăila, Buzău, Vrancea), dar și o fâșie de litoral la Marea Neagră (Constanța) și Delta Dunării (Tulcea). De asemenea, include ape importante, cum ar fi Dunărea și Prutul. Întinderea totală a regiunii este de 35775 km², concentrându-se în 390 de unități administrativ teritoriale.

Regiunea 2 Sud-Est a României este o regiune cu un potențial economic semnificativ datorită resurselor naturale, infrastructurii portuare și

diversității activităților economice. Cu toate acestea, regiunea se confruntă cu provocări economice și sociale, în special în mediul rural, unde se înregistrează o migrație considerabilă a tineretului și o infrastructură mai puțin dezvoltată.

Tabelul de mai jos sintetizează caracteristicile rurale esențiale ale județelor din Regiunea 2 Sud-Est, cu accent pe proporția populației rurale, mobilitatea externă, accesul la formare profesională și capacitatea instituțională. Aceste date oferă un fundament comparativ util pentru analiza diferențiată a dezvoltării rurale în cadrul regiunii.

Tabel 1.2. Ruralul în Regiunea 2 Sud-Est

Județ	Procent populație rurală (%)	Migrație externă (2015–2021, estimativ)	Acces la formare profesională	Număr mediu de șomeri rural / comună	Grad de digitalizare publică locală	Există GAL activ?
Brăila	47.3	medie	mediu	85	mediu	Da
Galați	43.2	ridicată	bun	100	ridicat	Da
Tulcea	44.7	ridicată	scăzut	120	scăzut	Parțial
Constanța	33.9	medie	bun	95	ridicat	Da
Buzău	55.0	foarte ridicată	scăzut	110	mediu	Da
Vrancea	60.8	foarte ridicată	foarte scăzut	130	scăzut	Da

Sursa: Elaborat de autor pe baza [1]

Structura ocupațională este dominată de munca agricolă (peste 40% din totalul forței de muncă rurale), însă cu o productivitate scăzută. Multe persoane sunt încadrate în economia informală sau lucrează sezonier, mai ales în agricultură, construcții și îngrijire (în diaspora).

Se conturează o nevoie acută de forță de muncă calificată în domenii non-agricole – energie regenerabilă, servicii sociale, antreprenariat local, ecoturism. De asemenea, există o discontinuitate între oferta educațională profesională și cerințele pieței muncii.

Conceptul de „rural conectat” se referă la acele comunități care dispun de acces la infrastructură, formare profesională, servicii publice și

oportunități economice. În contrast, „ruralul periferic” este izolat, cu oportunități reduse, expus depopulării și excluziunii sociale.

În această regiune, diferențele sunt vizibile:

- ✓ Zone precum Constanța rurală sau comunele periurbane din jurul Galațiului și Brăilei tind să fie „conectate”;
- ✓ Zonele montane din Vrancea sau comunele izolate din Tulcea și Buzău rămân „periferice”.

Factorul diferențiator este accesul la formare profesională relevantă și conectarea la rețele economice regionale.

Agricultura rămâne un sector esențial al economiei Regiunii 2 Sud-Est, având un impact semnificativ asupra PIB-ului local, dar și asupra ocupării forței de muncă. Regiunea se află în una dintre cele mai fertile zone ale României, având condiții favorabile pentru cultivarea cerealelor, legumelor, plantelor medicinale, precum și pentru creșterea animalelor. Județele Brăila, Buzău și Galați sunt renumite pentru producția de grâu, porumb, floarea-soarelui și rapiță, în timp ce județele Tulcea și Constanța beneficiază de un climat propice pentru culturi de fructe și legume.

De asemenea, regiunea are un potențial mare în transformarea agriculturii inteligente și sustenabile, cu o creștere semnificativă a interesului pentru tehnologiile de precizie și agricultura ecologică. Totuși, sectorul agricol se confruntă cu obstacole legate de migrarea forțată a tinerelor talente către mediul urban și lipsa de forță de muncă calificată, ceea ce limitează potențialul de dezvoltare al acestuia, conform figurii de mai jos.

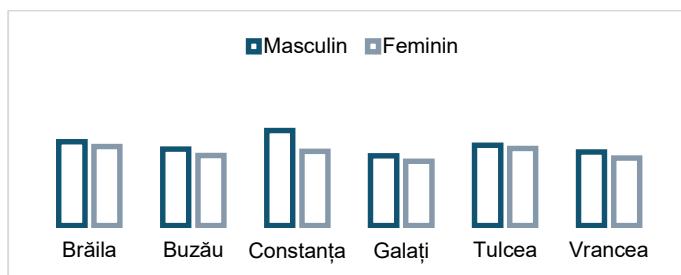

Figura 1.1. Rata de ocupare a resurselor de muncă din Regiunea 2 Sud Est, 2023

Sursa: Elaborat de autor pe baza [2]

Regiunea 2 Sud-Est a României are un potențial economic semnificativ, dar se confruntă cu provocări economice și sociale majore. Agricultură, industria și turismul constituie pilonii economici, dar migrarea tineretului, infrastructura deficitară în zonele rurale și poluarea industrială sunt obstacole care trebuie depășite pentru o dezvoltare sustenabilă. Programele de

formare profesională, investițiile în infrastructura rurală și promovarea unor sectoare economice diversificate ar putea sprijini dezvoltarea regiunii în direcția unei economii mai echilibrate și mai moderne.

Ruralul din Regiunea 2SE înseamnă, simultan:

- comune periurbane dinamice, învecinate cu Brăila, Galați sau Constanța, unde există pendulare zilnică, migrație pozitivă și inițiativă economică locală;
- sate izolate și îmbătrânite din nordul Buzăului, sudul Tulcei sau în zonele montane din Vrancea, unde accesul la servicii și oportunități este sever limitat;
- comunități marcate de migrație sezonieră, unde educația este instabilă, iar formarea profesională nu este percepută ca o cale viabilă de progres;
- zone etnic diverse sau pluriconfesionale, cu specificuri culturale care influențează participarea la formare și ocupare (ex: comunități rome, lipovene, turco-tătare).

Această diversitate internă obligă cercetătorul și practicienii să nu trateze ruralul ca o categorie unică, ci să adopte o abordare diferențiată, bazată pe tipologii locale, vulnerabilități specifice și oportunități regionale reale.

Un indicator esențial pentru înțelegerea dinamicii forței de muncă din ruralul românesc este rata șomajului. În Regiunea 2 Sud-Est, șomajul variază de la județ la județ, dar în general are următoarele caracteristici:

- Este peste media națională în județe precum Tulcea și Brăila, în special în zonele rurale izolate;
- Afectează cu precădere tinerii (sub 35 ani), femeile și persoanele cu un nivel scăzut de calificare;
- Are o componentă structurală, nu doar conjuncturală: nu există locuri de muncă adaptate profilului local, iar formarea profesională nu ține pasul cu nevoile economice.

Rata ridicată a șomajului indică subutilizarea capitalului uman și justifică urgența dezvoltării unor programe de calificare și reconversie profesională adaptate realităților rurale. În lipsa acestora, se accentuează fenomenul de migrație economică și stagnare locală.

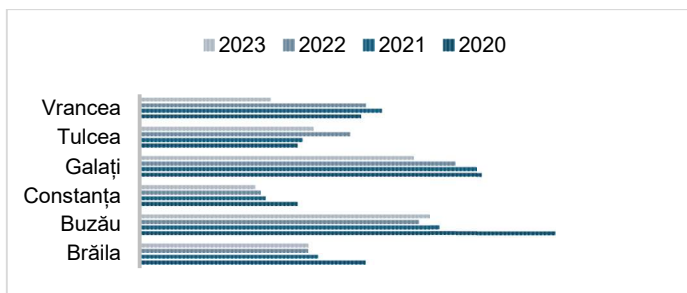

Figura 1.2. Rata șomajului pe județe, 2020 – 2023

Sursa: Elaborat de autor pe baza [2]

În contextul dezvoltării rurale durabile, munca calificată reprezintă un element central al tranziției către o economie competitivă, capabilă să răspundă provocărilor pieței muncii actuale.

Totodată, munca calificată este un instrument esențial pentru creșterea capitalului uman, o resursă fundamentală în strategiile de dezvoltare economică regională. În absența unei forțe de muncă bine pregătite, regiunea rămâne vulnerabilă în fața șomajului, excluziunii sociale și stagnării economice.

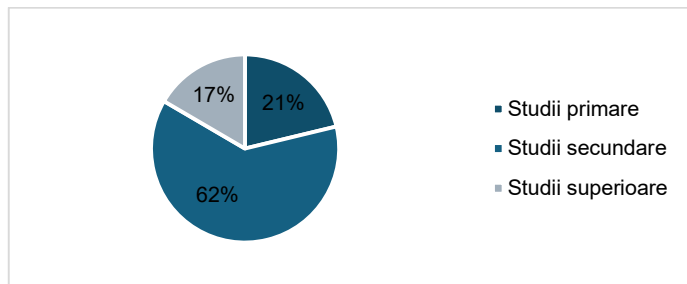

Figura 1.3. Distribuția nivelului de educație în Regiunea Sud-Est (2023)

Sursa: Elaborat de autor pe baza [3]

Definirea muncii calificate și poziționarea acestora în logica dezvoltării rurale constituie o premisă fundamentală pentru analiza aprofundată din capitolele următoare. Din perspectiva cercetării, Regiunea 2 Sud-Est oferă un cadru relevant pentru înțelegerea interdependențelor dintre competențele forței de muncă, finanțare și politici de coeziune, iar județul Brăila devine un studiu de caz reprezentativ în acest sens.

În continuare, teza va explora fundamentele teoretice și modelele explicative care susțin legătura dintre munca calificată și dezvoltarea regională, oferind un cadru conceptual solid pentru interpretarea rezultatelor empirice.

2) CAPITOLUL 2. FUNDAMENTE TEORETICE ȘI MODELE DE DEZVOLTARE PRIN MUNCĂ CALIFICATĂ ÎN REGIUNEA 2SE

Capitolul 2 introduce modelele teoretice relevante pentru dezvoltarea economică regională, axându-se pe figura muncitorului calificat în spațiul rural românesc. Sunt analizate competențele necesare, impactul capitalului uman asupra sustenabilității și efectele migrației interne, în special din perspectiva mobilității și adaptabilității profesionale.

Munca calificată joacă un rol fundamental în creșterea economică și în dezvoltarea regională. Aceasta nu doar că îmbunătățește productivitatea și competitivitatea unei economii, dar poate, de asemenea, să contribuie la diversificarea economiei regionale, să reducă inegalitățile economice și să stimuleze inovația. În regiunile mai puțin dezvoltate, cum ar fi Regiunea 2 Sud-Est a României, încurajarea muncii calificate poate accelera progresul și poate transforma structura economică.

În contextul rural românesc, muncitorul calificat devine un agent de transformare economică și socială. Profilul tipic include:

- Nivel mediu de educație formală;
- Formare profesională realizată prin școli profesionale sau cursuri acreditate;
- Orientare spre meserii din domeniul construcțiilor, agriculturii tehnologizate, servicii și turism rural.

Se evidențiază lacune în competențele digitale, antreprenoriale și de comunicare, ceea ce limitează adaptabilitatea la cerințele pieței moderne. Există o nevoie clară de actualizare a profilului formativ pentru a susține o dezvoltare durabilă a mediului rural.

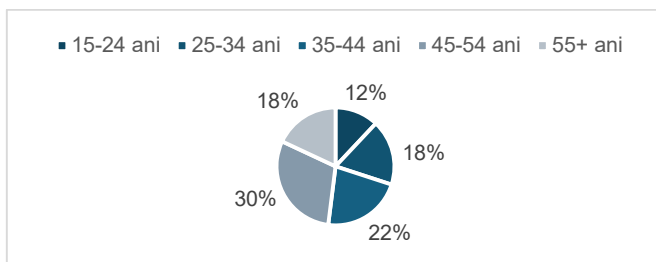

Figura 2.1. Distribuția pe vârste a muncitorilor calificați în mediul rural (2023)

Sursa: Elaborat de autor pe baza [3]

Lucrarea explorează mai multe modele teoretice relevante:

- Modelul dezvoltării endogene: pune accent pe resursele locale (umane, naturale, instituționale);
- Modelul clusterelor rurale: grupuri de IMM-uri care cooperează pentru a crește competitivitatea;
- Teoria capitalului social: rețelele locale de încredere sprijină colaborarea și inovarea;
- Specializarea inteligentă (RIS3): aplicabilă în regiunile cu potențial specific (ex: turism viticol în Vrancea).

Aplicabilitatea acestor modele în Regiunea 2SE este încă limitată de fragmentarea administrativă, lipsa de leadership local și slaba cooperare intercomunitară.

Tabelul de mai jos sintetizează cinci modele teoretice relevante și evaluează în ce măsură pot fi aplicate în analiza sau proiectarea intervențiilor pentru formarea profesională în zonele rurale.

Tabel 2.1. Teorii ale dezvoltării aplicate mediului rural

Model teoretic	Aplicabilitate în ruralul românesc	Limite
Capital uman (Becker)	Susține formarea profesională pentru eficiență economică	Nu abordează bariere sociale și culturale
Dezvoltare endogenă	Validează resursele și inițiativa locală	Necesită capital social preexistent
Migrație circulară	Posibilă sursă de resurse și know-how	Risc de dependență de exterior

Sursa: Elaborat de autor pe baza [4]

Dezvoltarea rurală sustenabilă este dependentă de capitalul uman calificat, care poate genera:

- Inițiative de antreprenoriat local;
- Transfer de inovație tehnologică în agricultură și servicii;
- Creșterea gradului de reziliență comunitară în fața schimbărilor climatice și economice.

Lucrarea propune o abordare integrată: educație – formare profesională – mentorat – sprijin pentru inițiative economice locale. Capitalul uman trebuie privit nu doar ca forță de muncă, ci ca resursă strategică pentru dezvoltarea comunităților rurale.

Migrarea, în special cea internă, afectează semnificativ structura forței de muncă rurale. Observații-cheie:

- Fenomenul de „navetism extins” spre orașe din apropiere;

- Migrația tinerilor din mediul rural spre centre universitare sau industriale;
 - Răspândirea „gospodăriei transnaționale”: membri ai aceleiași familii rămași în sat, dar cu surse de venit externe.
- Deși migrația duce la pierderi de capital uman, aceasta poate fi și o sursă de regenerare economică, dacă este însoțită de:

- Programe de „revenire asistată” pentru tineri calificați;
- Stimulente pentru înființarea de afaceri de către cei întorși;
- Valorificarea experienței profesionale dobândite în diaspora.

Ieșirea Regatului Unit din Uniunea Europeană (Brexit) a avut consecințe resimțite și la nivelul Regiunii 2 Sud-Est, în special în zonele rurale cu un istoric puternic de migrație către Marea Britanie. Numeroși muncitori calificați originari din județele Brăila, Galați sau Buzău au lucrat în sectoare precum construcțiile, logistica sau agricultura din UK. După intrarea în vigoare a noilor reglementări privind imigrația, mulți dintre aceștia s-au întors în localitățile de origine, generând un aflux neașteptat de forță de muncă în comunități care nu dispun întotdeauna de infrastructura necesară reintegrării profesionale.

Pentru a susține această evoluție, se propune integrarea unui tabel comparativ cu estimări relevante pentru județele din regiune:

Tabel 2.2. Estimări privind migrația de muncă spre UK și remigrarea post-Brexit în Regiunea 2 Sud-Est

Județ	Estimare muncitori activi în UK (2019)	Estimare reîntoarceri post-Brexit (2020–2023)	Domenii principale de activitate	Impact perceput local
Brăila	12.500	~3.800	Agricultură, construcții	Ridicat
Galați	17.000	~4.200	Transport, servicii	Mediu
Tulcea	8.300	~2.500	Pescuit, agricultură	Ridicat
Buzău	14.000	~3.600	Construcții, industrie alimentară	Mediu
Vrancea	10.200	~2.900	Construcții, agricultură	Ridicat
Constanța	22.000	~5.000	Logistică, turism, comerț	Scăzut

Sursa: Elaborat de autor pe baza

Aceste date evidențiază caracterul neuniform al impactului Brexit în funcție de structura economică a fiecărui județ. Județele cu populație activă angajată în agricultură sezonieră (Brăila, Tulcea, Vrancea) par a fi afectate mai puternic de întoarcerea muncitorilor și de pierderea unor venituri externe regulate. În schimb, Constanța, cu o economie mai diversificată și orientată spre servicii și turism, pare mai puțin expusă la șocuri externe de acest tip.

În concluzie, combaterea migrației interne prin consolidarea muncii calificate presupune nu doar intervenții punctuale în educație sau ocupare, ci și o viziune integrată de dezvoltare locală, în care formarea profesională, infrastructura, parteneriatele și politicile de coeziune funcționează sinergic. Astfel, munca calificată devine nu doar un răspuns la nevoile economice, ci și o soluție pentru revitalizarea durabilă a comunităților rurale din Regiunea 2 Sud-Est.

3) CAPITOLUL 3. RESURSE ȘI MECANISME DE FINANȚARE ÎN DEZVOLTAREA RURALĂ DIN REGIUNEA 2SE

Capitolul 3 investighează resursele și mecanismele de finanțare disponibile în Regiunea 2SE, cu accent pe fondurile europene și naționale, programele de formare profesională și parteneriatele public-private. Se oferă un studiu comparativ între județul Brăila și regiunea Opole din Polonia, evidențiind lecții aplicabile pentru modernizarea ruralului românesc.

Dezvoltarea rurală durabilă în Regiunea 2 Sud-Est nu poate fi înțeleasă în absența unei analize profunde a resurselor financiare disponibile și a mecanismelor prin care acestea sunt atrase, gestionate și direcționate către comunitățile rurale. În ultimele două decenii, fondurile europene și naționale au jucat un rol esențial în modernizarea infrastructurii rurale, în sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și, mai ales, în formarea profesională a populației din mediul rural. Cu toate acestea, impactul real al acestor resurse este inegal și, în multe cazuri, redus de capacitatea instituțională locală și de lipsa unei strategii coerente de dezvoltare a capitalului uman.

Tabel 3.1. Fondurile Structurale și de Investiții Europene

Fond	Obiective relevante pentru rural	Instrumente specifice
FEDR (Fondul European de Dezvoltare Regională)	Dezvoltare economică locală, infrastructură, digitalizare	POR Sud-Est, ITI, investiții în turism și antreprenariat
FSE+ (Fondul Social European Plus)	Formare profesională, incluziune socială, ocupare	Programul Educație și Ocupare, POCU regionalizat
FEADR (Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală)	Dezvoltare rurală, modernizarea fermelor, servicii pentru sate	PNDR, DR-30, intervenții LEADER

Sursa: Elaborat de autor pe baza [5]

Regiunea 2 Sud-Est, deși eligibilă pentru mai multe axe de finanțare din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală, Programului Operațional Capital Uman sau Programului Operațional Regional, nu a reușit întotdeauna să valorifice aceste oportunități în mod eficient. În timp ce unele județe, precum Brăila sau Constanța, au implementat proiecte consistente cu efecte vizibile în modernizarea unor servicii sau în creșterea accesului la formare profesională, alte zone, în special cele mai izolate din județele Tulcea sau Vrancea, au înregistrat dificultăți majore în atragerea fondurilor. Aceste diferențe reflectă, în

esență, capacitatea inegală a administrațiilor locale de a elabora și gestiona proiecte complexe, dar și absența unor parteneriate durabile cu mediul privat și cu organizațiile neguvernamentale.

În Regiunea 2 Sud-Est, fondurile europene și cele naționale au avut un impact major asupra dezvoltării economice, în special în mediul rural. Ele au sprijinit modernizarea infrastructurii, creșterea competitivității IMM-urilor, calificarea forței de muncă și incluziunea socială. Totuși, eficiența acestor fonduri depinde de capacitatea locală de a le accesa, implementa și valorifica sustenabil.

Lucrarea analizează, de asemenea, câteva modele de succes în atragerea și utilizarea fondurilor europene, în special în ceea ce privește dezvoltarea forței de muncă rurale. Exemplele din județele Brăila și Constanța demonstrează că proiectele bine fundamentate, construite pe nevoi reale și implementate cu rigoare, pot genera efecte pozitive atât pe termen scurt (angajare, calificare), cât și pe termen lung (dezvoltarea antreprenoriatului, reducerea migrației economice).

În acest sens, Brexit-ul, deși perceput ca o pierdere la nivel european, a oferit un cadru favorabil pentru o reevaluare a solidarității financiare europene și pentru o re poziționare a regiunilor mai puțin dezvoltate, cum este Regiunea 2 Sud-Est, în centrul politicilor de coeziune.

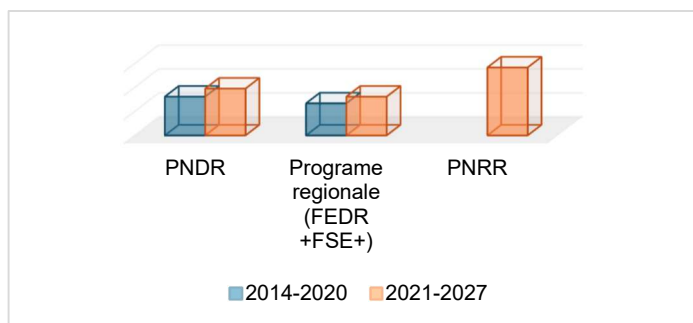

Figura 3.1. Evoluția fondurilor structurale alocate României (miliarde euro)

Sursa: Elaborat de autor pe baza [6] [7]

Graficul 3.1 ilustrează creșterea semnificativă a finanțării în perioada 2021–2027, în special prin apariția PNRR (Planul Național de Redresare și Reziliență), dar și prin consolidarea PNDR și a Programelor Regionale, care includ măsuri relevante pentru dezvoltarea rurală și ocuparea forței de muncă în Regiunea 2 Sud-Est.

Spre deosebire de alte zone, aici s-a reușit implicarea activă a beneficiarilor, dar și o monitorizare atentă a procesului de implementare, ceea ce a dus la adaptarea cursurilor la nevoile locale.

Un moment important al analizei îl constituie studiul comparativ dintre județul Brăila și regiunea Opole din Polonia.

Tabel 3.2. Tabel comparativ privind indicatori cheie

Indicator	Brăila (România)	Opole (Polonia)
Pondere populație rurală (%)	55,6%	49,7%
Rată șomaj general (%)	5,4% (2023)	4,3% (2023)
Programe de formare profesională	Majoritar prin POCU și AJOFM	Finanțate prin FSE, ZPOR, cu implicare locală
Centre de formare rurală	limitate, centrate în urban	rețea extinsă, inclusiv mobile și mixte
Participare la învățământ dual	redușă	extinsă, cu implicare activă a companiilor
Sprijin pentru întreprinderi rurale	granturi ocazionale prin POCU și LEADER	scheme recurente pentru start-up-uri rurale
Rolul autorităților locale	reduș (inițiative izolate)	strategic, cu planuri integrate de ocupare

Sursa: Elaborat de autor pe baza [8]

Această paralelă este relevantă nu doar din perspectiva similarităților demografice și economice, ci mai ales prin contrastul în ceea ce privește eficiența programelor de formare profesională.

În timp ce Opole a reușit să dezvolte un sistem coerent, modular și bine articulat cu economia locală, bazat pe cooperarea între școli profesionale, întreprinderi și administrații, în Brăila – și, prin extensie, în Regiunea 2SE – abordările sunt adesea fragmentate, reactive și dependente de inițiative izolate. Lecțiile extrase din modelul polonez pot contribui la reconfigurarea unor strategii locale axate pe profesionalizare, digitalizare și orientare practică a formării.

În concluzie, capitolul relevă că resursele de finanțare disponibile nu sunt în sine suficiente pentru dezvoltarea durabilă a mediului rural. Ele devin relevante doar atunci când sunt plasate în cadrul unei viziuni coerente, ancorate

În realitățile locale și susținute de parteneriate funcționale. Investiția în capitalul uman trebuie să devină prioritate strategică, iar fondurile – catalizatori ai unei transformări sustenabile și incluzive. De la formare profesională eficientă, la reintegrarea tinerilor migranți și dezvoltarea antreprenoriatului rural, toate aceste direcții pot fi susținute printr-un sistem de finanțare adaptat și bine guvernat.

4) CAPITOLUL 4. STUDIU DE CAZ: JUDEȚUL BRĂILA – LABORATOARELE UNEI TRANSFORMĂRI RURALE

Acest capitol își propune să ofere o analiză aplicată a transformărilor rurale prin prisma unui program-pilot de dezvoltare locală axat pe formare profesională, antreprenoriat și implicare comunitară în județul Brăila.

Alegerea acestui județ ca studiu de caz nu este întâmplătoare: Brăila reprezintă o zonă semnificativă din Regiunea 2 Sud-Est, cu un potențial agricol ridicat, dar confruntată în același timp cu probleme sistemice precum migrația tinerilor, îmbătrânirea populației și lipsa oportunităților educaționale și economice în mediul rural.

Primul pas al studiului de caz constă într-o analiză SWOT complexă care sintetizează realitățile socio-economice ale județului. Punctele forte identificate includ amplasarea geografică strategică, existența unor resurse agricole extinse, dar și potențialul pentru parteneriate interinstituționale.

Totodată, analiza scoate la iveală vulnerabilități importante: dependența de agricultură primitivă, nivelul redus de calificare al populației rurale, infrastructura deficitară și lipsa atractivității economice pentru tineri. Printre oportunitățile externe sunt evidențiate accesul la fonduri europene pentru dezvoltare rurală, digitalizarea serviciilor și sprijinul crescând pentru inițiative de economie socială.

Amenințările vizează tendințele demografice negative, precaritatea locurilor de muncă și lipsa unei viziuni coerente la nivel de guvernare locală.

Această evaluare contextualizează demersul de cercetare și justifică necesitatea unui program integrat de intervenție socio-economică.

Tabel 4.1. Analiza SWOT - Județul Brăila

Puncte tari (Strengths)	Puncte slabe (Weaknesses)
Poziționare geografică avantajoasă (acces la Dunăre, drumuri naționale) Potențial agricol ridicat – terenuri fertile Infrastructură educațională existentă (școli profesionale, licee tehnologice) Experiență anterioară în proiecte cu finanțare externă Implicare crescută a unor autorități locale în parteneriate public-private	Rată ridicată a șomajului în mediul rural, în special în rândul tinerilor Nivel scăzut de calificare profesională și competențe transferabile Dependență majoră de agricultura tradițională, slab diversificată Migrație externă masivă și îmbătrânirea populației active Acces limitat la informație și la servicii de consiliere pentru formare și carieră

Oportunități (Opportunities)	Amenințări (Threats)
Finanțări europene și naționale dedicate formării profesionale și tineretului Creșterea interesului pentru antreprenoriat rural și economie socială Posibilitatea digitalizării serviciilor de formare și consiliere Sprijin din partea ONG-urilor și inițiativelor locale	Instabilitate în politicile publice și în implementarea programelor Exodul tinerilor calificați către alte județe sau în străinătate Lipsa unei strategii coerente de integrare a absolvenților în piața muncii locale Risc de necorelare între oferta de formare și cererea reală din piață

Sursa: Elaborat de autor

Programul „Viitorul Rural – Formare pentru Tineret și Antreprenoriat”, prezentat ca proiect pilot, devine elementul central al studiului de caz. Construit pe baza unei diagnoze participative și aliniat cu prioritățile europene în materie de coeziune și ocupare, programul urmărește să ofere o alternativă viabilă tinerilor din mediul rural brăilean, în special prin calificare profesională, consiliere și sprijin pentru inițierea de afaceri.

Figura 4.1. prezintă structura conceptuală a programului 'Viitorul Rural', centrată pe trei direcții strategice interdependente: dezvoltarea competențelor profesionale ale tinerilor, sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și stimularea participării active în viața comunității. Acești trei piloni susțin o abordare integrată a dezvoltării rurale, adaptată specificului județului Brăila.

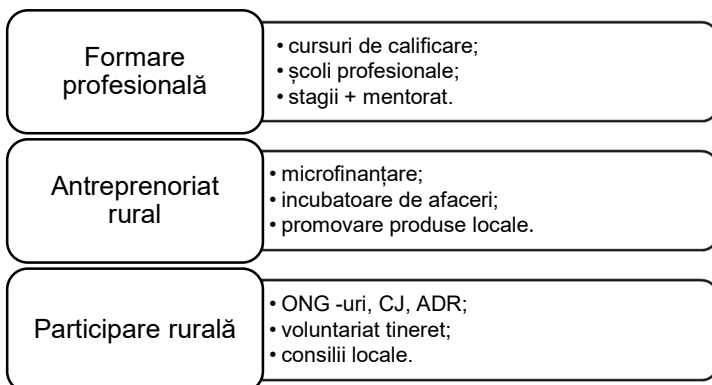

Figura 4.1. Hartă conceptuală. Viziune general

Sursa: Elaborat de autor

Această hartă conceptuală ilustrează structura strategică a programului „Viitorul Rural – Formare pentru Tineret și Antreprenoriat”, organizată în jurul a trei piloni de intervenție: formare profesională, sprijin antreprenorial și implicare comunitară.

Nodul central („Programul Viitorul Rural”) este ideea principală și punctul de convergență al intervenției.

Pilonii strategici:

Formare profesională – acțiuni orientate spre creșterea calificărilor tinerilor din mediul rural prin:

- ✓ cursuri de scurtă durată;
- ✓ parteneriate cu licee tehnologice;
- ✓ mentorat și stagii practice în ferme sau microîntreprinderi locale.

Antreprenoriat rural – sprijinirea tinerilor pentru a înființa micro-afaceri prin:

- ✓ microfinanțare (granturi, fonduri nerambursabile);
- ✓ incubatoare de afaceri rurale;
- ✓ promovarea produselor locale și turismului rural.

Participare locală – implicarea comunității și a autorităților prin:

- ✓ colaborări cu ONG-uri și autorități locale (CJ, UAT-uri);
- ✓ înființarea consiliilor de tineret;
- ✓ proiecte de voluntariat și dezvoltare comunitară.

Programul analizat în cadrul acestui capitol, intitulat „Viitorul Rural”, a fost gândit ca o intervenție integrată care să combată aceste vulnerabilități structurale prin educație și formare profesională dedicate tinerilor din mediul rural. Proiectul propune un set coerent de măsuri care combină instruirea teoretică cu activități de mentorat și sprijin pentru antreprenoriat.

Viziunea centrală a programului este transformarea satului românesc într-un spațiu al inițiativei și al dezvoltării durabile, în care tinerii să poată construi viitorul acasă, nu în migrație. Strategia include cursuri adaptate nevoilor locale, acces la resurse digitale, susținerea inițiativelor de economie circulară și o componentă de consiliere profesională.

Înainte de lansarea efectivă a programului, echipa de proiect a realizat un studiu de piață cu caracter exploratoriu și aplicativ, care a avut drept scop identificarea nevoilor reale ale grupului-țintă din comunele rurale ale județului Brăila. Acest demers a fost esențial pentru a calibra corect intervențiile, a selecta domeniile de formare relevante și a adapta instrumentele de sprijin la specificul local.

Cercetarea aplicată a fost desfășurată în perioada septembrie – decembrie 2024, utilizând o metodologie mixtă, cantitativă și calitativă, pentru a obține o imagine comprehensivă asupra stării formării profesionale și a potențialului de dezvoltare a resurselor umane în mediul rural al județului Brăila. Strategia de colectare a fost proiectată să acopere o proporție majoritară a comunelor rurale (peste 60%) și să includă multiple perspective: cetățeni, instituții, mediul economic local.

În tabelul 4.5 observăm localitățile implicate în programul de dezvoltare și instrumentele folosite în cadrul acestora.

Tabel 4.2. Localități și instrumente aplicate

Localitate	Chestionare aplicate	Interviuri	Focus grupuri
Tufești	25	1	1
Viziru	28	1	0
Bordei Verde	20	0	0
Zăvoaia	22	0	0
Gemenele	19	0	0
Râmnicelu	27	1	0
Movila Miresii	24	0	0
Însurăței	30	2	1
Șuțești	23	0	0
Traian	26	1	0
Cireșu	21	1	0
Roșiori	25	2	1
Mircea Vodă	18	0	0
Salcia Tudor	20	1	0
Berteștii de Jos	22	0	0
Vădeni	24	1	0
Victoria	17	0	0
Măxineni	19	0	0
Scorțaru Nou	20	0	0
Gropeni	18	0	0
Frecăței	21	1	1
Dudești	19	0	0
Chiscani	25	1	0
Surdila-Greci	22	0	0

Sursa: elaborare proprie pe baza datelor colectate în teren (septembrie – decembrie 2024)

Dincolo de datele colectate și de nevoile exprimate de populație, cercetarea a reliefat și un aspect esențial pentru reușita oricărui program de dezvoltare rurală: rolul instituțiilor locale.

Succesul unei intervenții nu depinde exclusiv de componentele sale tehnice sau financiare, ci în mare măsură de implicarea, disponibilitatea și capacitatea administrației locale de a susține, adapta și continua mecanismele propuse.

Fără implicarea activă și responsabilă a autorităților locale, implementarea Programului „Viitorul Rural” riscă să devină fragmentată și să își diminueze impactul asupra comunităților vizate.

Succesul programului depinde în mod direct de calitatea colaborării instituționale și de capacitatea administrației locale de a asigura coerență și continuitate. În această secțiune este analizat modul în care autoritățile locale, organizațiile non-guvernamentale, centrele de formare și reprezentanții comunităților au fost implicați în proiect. Se evidențiază atât bunele practici identificate – cum ar fi mobilizarea resurselor locale și implicarea directă a tinerilor –, cât și provocările întâmpinate, printre care lipsa unui cadru legal flexibil și rezistența la schimbare din partea unor actori instituționali. Se subliniază importanța unui model de guvernare participativă, în care deciziile să fie luate în comun, iar beneficiarii să aibă un rol activ.

Prin urmare, una dintre condițiile esențiale ale succesului constă în construirea unei relații de parteneriat autentic între administrațiile locale și echipele de implementare ale programului.

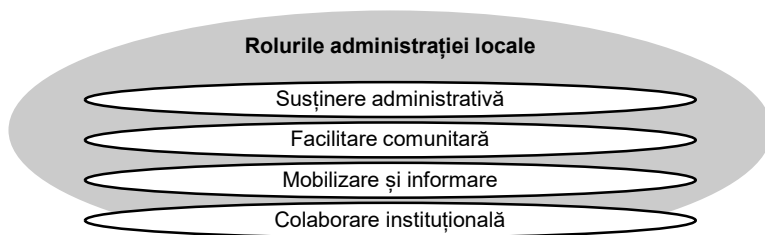

Figura 4.1. Rolul administrației locale

Sursa: Elaborat de autor

Strategia de implementare a programului reflectă o abordare multi-actor și multi-nivel: implicarea primăriilor, a centrelor educaționale, a ONG-urilor și a agenților economici locali a fost esențială pentru legitimarea și eficiența intervenției.

În același timp, s-a acordat o atenție deosebită dimensiunii metodologice, folosind instrumente calitative moderne pentru analiza rezultatelor – printre care se numără și software-ul MAXQDA, folosit pentru codificarea interviurilor, chestionarelor și micro-narațiunilor colectate în teren.

Un element de noutate în cadrul acestei cercetări îl reprezintă utilizarea software-ului MAXQDA pentru analiza calitativă a datelor colectate. Instrumentul a permis codificarea tematică a interviurilor și focus-grupurilor realizate cu beneficiari ai programului, actori locali și experți în dezvoltare rurală. Principalele teme extrase includ percepția asupra oportunităților de

formare, barierele întâlnite în accesul la educație și munca formală, motivațiile participării și schimbările percepute în comunitate.

Analiza calitativă confirmă existența unui apetit pentru inițiativă în rândul tinerilor, dar și o neîncredere în capacitatea instituțiilor locale de a livra soluții durabile. Codificarea a permis identificarea unor tipare recurente care au fost ulterior corelate cu datele cantitative ale cercetării.

În cadrul prezentei cercetări, componenta calitativă a fost esențială pentru înțelegerea percepțiilor, barierelor și potențialelor soluții identificate la nivel comunitar în județul Brăila.

Pentru a asigura o analiză riguroasă, replicabilă și transparentă a datelor calitative, a fost utilizat software-ul MAXQDA – instrument consacrat în analiza asistată computerizată a datelor calitative și mixte.

Alegerea MAXQDA a fost determinată de nevoia de:

- ✓ a gestiona volume mari de text provenite din interviuri și focus grupuri;
- ✓ a asigura trasabilitatea logică între datele brute și categoriile de analiză;
- ✓ a vizualiza relațiile dintre teme și a extrage tipare relevante în mod sistematic.

Tabel 4.3. Legendă de coduri tematice

Cod tematic	Descriere	Tip sursă
Rușine și stigmatizare	Teama de a participa la cursuri ca adult, rușine de a învăța „târziu”	Focus grup
Lipsa de informare	Necunoașterea oportunităților de formare sau sprijin	Chestionar + Interviu
Acces dificil	Transport, distanță, lipsa centrelor locale	Focus grup
Neîncredere în instituții	Lipsa de speranță în proiectele cu finanțare publică	Interviu
Deschidere către formare	Interes real pentru recalificare, cu condiția adaptării	Toate sursele
Idei antreprenoriale	Dorința de a iniția activități independente	Chestionar + Focus grup
Sprijin comunitar dorit	Rolul preotului, profesorului, primăriei în promovarea cursurilor	Focus grup

Sursa: Elaborat de autor pe baza codificării tematice cu MAXQDA

Software-ul a permis o abordare combinată (deductiv-inductivă) a codificării, în care o grilă inițială de coduri a fost completată și rafinată pe măsură ce analiza avansa, în funcție de frecvențele, co-aparițiile și noile semnificații identificate.

Prin această metodă de analiză asistată digital, au fost extrase temele cheie precum: rușinea socială față de formare, lipsa de încredere în instituții, bariera logistică, dar și interesul pentru meserii utile local și potențialul de implicare comunitară.

Codurile au fost organizate pe axele „percepție – obstacol – soluție” și au contribuit la formularea interpretărilor prezentate în această secțiune.

Pentru analiza calitativă a răspunsurilor colectate prin interviuri semi-structurate și focus grupuri, cercetarea a integrat utilizarea programului MAXQDA, un software avansat de analiză calitativă asistată, utilizat în mod frecvent în cercetarea socială aplicată, științele educației și studiile de dezvoltare.

Utilizarea MAXQDA a permis structurarea coerentă a unui volum complex de date calitative și a oferit un cadru riguros pentru extragerea unor concluzii solide, relevante pentru realitățile rurale brăilene. În plus, această abordare a consolidat componenta participativă a cercetării, oferind spațiu real vocii comunităților investigate.

Tabel 4.4. Frecvența codurilor tematice principale

Cod tematic	Număr apariții	Tip sursă predominantă
Rușine socială	18	Focus grupuri
Lipsă de informare	21	Interviuri + chestionare
Dificultăți de transport	15	Focus grupuri + interviuri
Neîncredere în autorități	13	Interviuri
Deschidere față de formare	25	Chestionare + focus grupuri
Propuneri comunitare	10	Focus grupuri

Sursa: elaborare proprie pe baza codificării tematice cu MAXQDA

Analiza co-apariției codurilor a evidențiat că „rușinea socială” și „lipsa de încredere” apar frecvent împreună în discursul persoanelor adulte fără experiență de formare. În contrast, „deschiderea față de formare” co-apare adesea cu „propuneri comunitare”, sugerând că sprijinul local (informație, organizare, validare socială) este un factor esențial în mobilizarea participanților.

În urma codificării, a fost generat un „code cloud” în care cei mai frecvenți termeni folosiți de respondenți includ: „teamă”, „nu știu”, „copii”,

„transport”, „diplomă”, „să ajute cineva”, „nu avem încredere”. Aceste elemente reflectă percepții emoționale, lipsă de acces la informație și dorința de susținere locală.

Tabel 4.5. Matrice cod

Coduri tematice	Focus grupuri	Interviuri	Chestionare (răspunsuri deschise)
Deschidere față de formare	22	10	15
Lipsă de informare	12	15	17
Rușine socială	18	3	2
Acces dificil (transport)	15	5	7
Neîncredere în instituții	9	13	5
Inițiativă antreprenorială	10	9	12

Sursa: Elaborat de autor pe baza (MAXQDA)

Pentru a sprijini analiza tematică a interviurilor și a focus grupurilor, au fost generate trei instrumente vizuale pe baza codificării realizate în MAXQDA: o hartă conceptuală, un nor de cuvinte și o diagramă de frecvență a codurilor. Aceste figuri oferă o perspectivă complementară asupra factorilor care influențează participarea la formare profesională în mediul rural.

Utilizarea metodei de codificare calitativă a permis o interpretare nuanțată a percepțiilor, motivațiilor și obstacolelor resimțite de beneficiari. Această abordare a oferit o înțelegere mai profundă a modului în care politicile și intervențiile sunt receptate la nivel comunitar. Rezultatele arată că, deși există o deschidere semnificativă către formare și antreprenoriat, barierele psihologice, sociale și economice continuă să afecteze participarea activă: lipsa încrederii în propriile forțe, teama de eșec, birocrăția și absența mentoratului sunt frecvent invocate.

Pentru o implementare eficientă și o monitorizare riguroasă a Programului „Viitorul Rural – Formare pentru Tineret și Antreprenoriat”, a fost elaborată o structură etapizată de acțiune. Aceasta acoperă întreg ciclul de viață al programului, de la pregătirea inițială, la desfășurarea activităților de formare și sprijin antreprenorial, până la monitorizarea și evaluarea finală a impactului economic și social.

Evaluarea impactului programului asupra dezvoltării economice locale este esențială pentru a înțelege cum inițiativele de formare și antreprenoriat implementate în cadrul „Viitorul Rural - Formare pentru Tineret și

Antreprenoriat” au contribuit la revitalizarea și dezvoltarea economică a județului Brăila. Această evaluare se concentrează pe măsurarea impactului programului în termeni de creștere a numărului de locuri de muncă, susținerea antreprenoriatului local, îmbunătățirea infrastructurii economice și consolidarea capacităților economice ale comunităților rurale.

Scopul principal al evaluării este să măsoare impactul direct și indirect al programului asupra economiei locale a județului Brăila, având în vedere următoarele obiective:

Monitorizarea impactului a fost gândită ca un proces continuu, nu ca o etapă finală, cu accent pe indicatori calitativi și cantitativi de rezultat: numărul persoanelor formate, inițiativele antreprenoriale lansate, dar și nivelul de satisfacție al participanților, intenția de rămânere în comunitate sau consolidarea rețelelor locale. Această abordare integrativă a evaluării permite o învățare instituțională autentică și oferă un cadru pentru scalarea proiectului în alte zone rurale similare.

Întrucât unul dintre obiectivele programului este replicabilitatea și extinderea sa în alte zone rurale, a fost elaborat un model de evaluare și monitorizare continuă a impactului. Acesta include indicatori de progres (număr de participanți, inițiative lansate, angajabilitate post-formare), precum și indicatori calitativi (grad de satisfacție, percepții asupra îmbunătățirii condițiilor locale). Se propune constituirea unui consiliu local de evaluare, format din reprezentanți ai tuturor actorilor implicați, care să asigure o monitorizare transparentă și adaptabilă în timp.

Modelul de evaluare propus va fi structurat pe două dimensiuni temporale și analitice:

1. Monitorizarea continuă a implementării

Pe durata desfășurării programului, va fi instituit un sistem de monitorizare operațională, care să permită ajustarea intervenției în timp real. Se propune utilizarea următoarelor instrumente:

- fișe individuale de progres (completate săptămânal de participanți și mentori);
- registre de prezență și participare activă;
- rapoarte lunare de activitate ale formatorilor și coordonatorilor locali;
- mecanisme de feedback anonim pentru cursanți, prin chestionare scurte sau interviuri informale.

Acest sistem va permite evaluarea nivelului de implicare, ritmul de învățare și posibilele dificultăți întâmpinate de beneficiari în timp real.

2. Evaluarea post-program a impactului

La 3 și 6 luni după finalizarea cursurilor, va fi organizată o evaluare de impact centrată pe următoarele aspecte:

- tranziția participanților către ocupare (angajare, stagii, activități independente);

- crearea de inițiative economice proprii (start-up-uri, mici afaceri familiale, cooperative);
 - creșterea veniturilor gospodăriilor participante;
 - modificări în percepția față de educație, formare și inițiativă personală.
- Instrumentele propuse pentru această etapă includ:
- chestionare de impact aplicate beneficiarilor;
 - interviuri semi-structurate cu participanți, mentori și parteneri locali;
 - fișe de urmărire a traiectoriei post-program;
 - date administrative (prin AJOFM, primării, ONG-uri partenere);
 - analiză calitativă asistată (ex. MAXQDA) pentru interpretarea detaliată a percepțiilor și transformărilor personale.

Această evaluare își propune nu doar să confirme eficiența programului, ci și să identifice factorii critici de succes, modelele de bună practică și eventualele limitări. Rezultatele obținute vor sta la baza formulării unor recomandări pentru extinderea programului în alte comunități rurale și pentru adaptarea continuă a mecanismului de formare profesională.

Tabel 4.6. Indicatori cantitativi (output și outcome)

Categorie	Indicator	Valoare estimativă
Participare	Număr total de cursanți înscriși	ex. 150 persoane
Finalizare	Rată de absolvire	>80%
Ocupare	Persoane integrate pe piața muncii	>50% dintre absolvenți
Inițiative antreprenoriale	Afaceri locale înființate	10–15 afaceri
Retenție locală	Persoane care nu mai pleacă în migrație	+20% față de bază
Activare socială	Participare la alte inițiative comunitare	+30%

Sursa: Elaborat de autor pe baza MAXQDA

Pentru a asigura o evaluare coerentă și eficientă a rezultatelor programului propus, au fost definiți o serie de indicatori SMART (Specifice, Măsurabili, Accesibili, Relevanți și Timp definiți). Aceștia permit monitorizarea atât a progresului înregistrat în timpul implementării, cât și a efectelor concrete generate pe termen scurt și mediu asupra beneficiarilor și comunităților vizate.

**Tabel 4.7. Indicatori de rezultat și impact pentru monitorizarea
programului „Viitorul Rural”**

Nr.	Indicator formulat SMART	Tip	Perioadă de monitorizare
1	Procent din beneficiarii formați care obțin certificat de competență recunoscut ANC	Rezultat	La finalul fiecărei serii
2	Număr de tineri NEET angajați în termen de 6 luni de la absolvirea cursului	Impact	6 luni post-formare
3	Număr de afaceri rurale sprijinite prin program (granturi, mentorat)	Rezultat	Pe durata proiectului
4	Gradul de satisfacție auto-raportat de participanți privind calitatea formării (%)	Calitativ	După fiecare curs
5	Număr de parteneriate funcționale instituite cu angajatori sau UAT-uri locale	Rezultat	Trimestrial
6	Procent de femei participante în totalul beneficiarilor	Echitate	Lunar / anual
7	Scăderea percepută a barierelor în accesul la formare (auto-evaluare pre/post)	Impact	Înainte și după formare

Sursa: Elaborat de autor

Prin integrarea acestor indicatori într-un sistem de monitorizare continuă (detaliat în secțiunea următoare), programul își asigură capacitatea de a adapta rapid metodele, conținutul și logistica, în funcție de feedback-ul real al comunităților și al actorilor implicați. Această abordare sprijină transparența, eficiența utilizării fondurilor și orientarea către rezultate sustenabile.

Prin această abordare, monitorizarea nu este privită ca un simplu exercițiu administrativ, ci ca un mecanism viu de învățare instituțională și de îmbunătățire continuă, în strânsă legătură cu realitățile și aspirațiile celor implicați în procesul de dezvoltare rurală.

Pentru a lua în considerare variabilitatea contextului local, vor fi formulate scenarii de rezultat:

În scenariul optimist (implicare comunitară puternică, resurse adecvate), ocuparea post-program poate depăși 65% și pot apărea cel puțin 20 de inițiative economice
În scenariul realist, se așteaptă o integrare de 50–55% și 10–15 afaceri locale
În scenariul pesimist (minim) (în care apar dificultăți în derulare sau mobilizare scăzută), rata de ocupare ar putea rămâne sub 40%, iar rezultatele antreprenoriale vor fi modeste, necesitând o ajustare a metodologiei

Figura 4.2. Scenarii de rezultat

Sursa: Elaborat de autor pe baza MAXQDA

Pornind de la analiza diagnostic realizată în cadrul prezentului studiu de caz, am elaborat trei scenarii posibile de evoluție a județului Brăila, în contextul dezvoltării muncii calificate și al transformării rurale pe termen mediu și lung. Aceste scenarii au fost construite pe baza tendințelor actuale identificate în cadrul analizei SWOT, a percepțiilor actorilor locali, precum și prin integrarea bunelor practici europene, reflectate în studiul comparativ Brăila – Opole (Polonia).

Piramida barierelor identificate (vezi Figura 4.3) clasifică aceste obstacole în trei niveluri: logistice, culturale și psihologice. Acestea nu acționează izolat, ci se suprapun și se întăresc reciproc, generând o stare de pasivitate socială greu de spart fără intervenții integrate, pe termen lung.

Dacă aceste bariere nu sunt abordate, scenariul realist riscă să devină unul regresiv, iar cel optimist imposibil de aplicat.

Ultima secțiune a capitolului abordează provocările structurale și culturale care afectează implementarea programului: lipsa de încredere în instituții, mentalități de tip pasiv, birocrație excesivă, precum și lipsa modelelor locale de succes.

Totodată, cercetarea a identificat și mecanismele prin care aceste bariere pot fi depășite: prin formare continuă, prin dezvoltarea de rețele de sprijin local și prin implicarea directă a tinerilor în actul decizional.

Se sugerează că transformarea rurală nu poate avea loc în absența unei reconstrucții a încrederii și a unei schimbări de paradigmă în ceea ce privește educația și inițiativa economică.

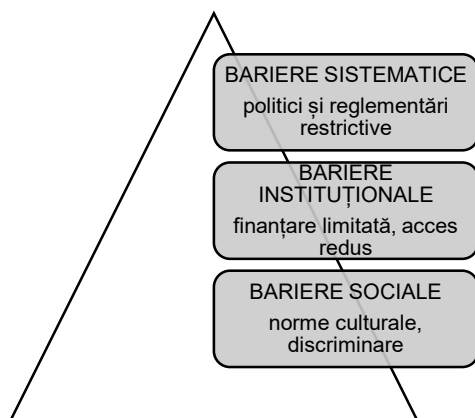

Figura 4.3. Piramida barierelor sociale și sistematice

Sursa: Elaborat de autor

În concluzie, pentru a asigura participarea reală și durabilă a populației rurale la formare profesională, este esențial ca orice program de intervenție să abordeze nu doar barierele materiale, ci și cele invizibile, dar decisive: rușinea, neîncrederea, teama, dezangajarea. Fără o abordare umană, centrată pe realitățile cotidiene ale beneficiarilor, eforturile de formare riscă să fie percepute ca externe, formale și fără legătură cu viața reală a comunității.

În județul Brăila, datele colectate prin interviuri și focus grupuri au evidențiat faptul că participarea la formare este influențată decisiv de încrederea pe care comunitatea o acordă acestor figuri cheie. Mulți dintre potențialii participanți nu își asumă decizia de a urma un curs fără validarea sau încurajarea unei persoane din „cercul de încredere local”. Aceasta poate însemna o conversație informală cu preotul, o încurajare de la directoarea școlii sau o simplă întrebare: „Și tu mergi la curs?”.

O dimensiune esențială tratată în acest capitol este cea a barierelor sistematice care limitează accesul echitabil la formare profesională: de la lipsa transportului public și a infrastructurii educaționale adecvate, până la discriminare, izolare socială și stereotipuri de gen. Se remarcă faptul că aceste bariere nu sunt exclusiv tehnice sau financiare, ci profund culturale și sociale, necesitând intervenții de lungă durată și strategii de comunicare adaptate contextului local.

Analiza SWOT participativă confirmă percepțiile locale asupra potențialului economic agroalimentar al județului și a poziționării sale geografice favorabile, considerate puncte forte esențiale. În plus, prezența unor organizații neguvernamentale active în domeniul social și educațional este percepută ca o resursă importantă pentru consolidarea capitalului uman local.

**Tabel 4.8. SWOT participativă – Județul Brăila:
munca calificată și dezvoltarea rurală**

Puncte Forte	Slăbiciuni
- Poziție geografică strategică	- Lipsa centrelor locale de formare
- Potențial agroalimentar valoros	- Migrație ridicată a tinerilor calificați
- Rețea ONG-uri active în social și educație	- Lipsa consultanței locale în fonduri
Oportunități	Amenințări
- Fonduri FSE+, PNRR, Pacte Teritoriale	- Îmbătrânirea accelerată a populației
- Dezvoltarea meseriilor verzi	- Lipsa piețelor locale pentru forța de muncă calificată
- Digitalizare și reconversie în servicii	- Dependența excesivă de agricultură tradițională

Sursa: Elaborat de autor

În contrapondere, slăbiciunile identificate de participanți sunt convergente cu datele analizate anterior, evidențiind lipsa infrastructurii locale de formare profesională, migrația accentuată a tinerilor și carențele în atragerea de fonduri și investiții pentru calificare și reconversie.

Participanții au remarcat, totodată, existența unor oportunități semnificative oferite de fondurile europene, în special FSE+, PNRR și Pactele Teritoriale pentru Ocupare, precum și emergența meseriilor verzi și a serviciilor digitale adaptate ruralului. Aceste oportunități sunt percepute ca având un potențial ridicat de transformare, în condițiile în care vor fi valorificate prin proiecte adaptate specificului local.

Evaluarea prospectivă a impactului programului sugerează o posibilă creștere a gradului de ocupare rurală, diversificarea economiei locale și reducerea migrației tinerilor, elemente esențiale pentru revitalizarea sustenabilă a județului Brăila.

Pe tot parcursul programului, a fost evident că munca calificată în rural nu poate fi privită în afara unui cadru comunitar. Succesul nu vine doar din livrarea de cursuri sau acordarea de finanțări, ci din construirea unui sentiment de apartenență, încredere și perspectivă. Astfel, capitolul susține ideea că dezvoltarea rurală poate fi eficientă doar dacă pune omul – cu aspirațiile, fricile și potențialul său – în centrul intervenției.

Pomind de la aceste constatări, Programul „Viitorul Rural – Formare pentru Tineret și Antreprenoriat” a fost conceptualizat ca un model de intervenție strategică, adaptat specificului local. Structurat etapizat, programul vizează nu doar formarea profesională propriu-zisă, ci și sprijinirea inițiativelor antreprenoriale, crearea de rețele locale de sprijin și implicarea activă a autorităților publice în procesul de transformare rurală.

Tabel 4.9. De la problemă la soluție în formarea profesională rurală

Problemă identificată	Cauză principală	Soluție propusă	Impact estimat
Participare scăzută la cursuri în mediul rural	Lipsă informații, distanță mare față de centrele existente	Cursuri mobile sau organizate în școli rurale	Creșterea ratei de participare și finalizare a cursurilor
Femei excluse din programele de formare	Roluri tradiționale de gen, lipsa sprijinului familial	Campanii dedicate și formare adaptată programului familial	Acces echitabil la formare și ocupare pentru femei
Lipsă de încredere în utilitatea cursurilor	Experiențe anterioare nerelevante sau fără rezultate	Consiliere pre-formare și exemple de succes vizibile	Motivație crescută și reducerea abandonului
Lipsa centrelor locale de formare	Concentrarea ofertei educaționale în municipii	Crearea de hub-uri educaționale rurale prin parteneriate	Reducerea barierelor logistice și implicare comunitară
Percepții culturale negative despre învățare la vârsta adultă	Rușine socială, teama de eșec, lipsa modelelor pozitive	Formatori empatici, abordare informală, mentorat între generații	Dezvoltarea unei culturi a învățării continue în sate

Sursa: Elaborat de autor

În final, studiul de caz din Brăila oferă o lecție esențială: chiar și în teritorii afectate de declin socio-demografic, există spațiu pentru inovație și reconstrucție dacă abordarea este una sistemică, partenerială și empatică. Programul analizat nu rezolvă toate problemele mediului rural, dar oferă un model replicabil și adaptabil, care pune bazele unei transformări rurale sustenabile, orientate pe capitalul uman.

În concluzie, utilizarea MAXQDA în analiza calitativă a datelor colectate din județul Brăila a oferit o perspectivă complexă și detaliată asupra dinamicii forței de muncă calificate în mediul rural. Printr-un proces riguros de codificare și interpretare tematică, au fost evidențiate atât barierele structurale și sociale care limitează accesul tinerilor la formare profesională, cât și factorii

motivaționali și suportul comunitar care pot facilita dezvoltarea antreprenoriatului și creșterea calității vieții rurale.

Această abordare a permis nu doar identificarea problemelor, ci și formularea unor soluții adaptate realităților locale, contribuind astfel la fundamentarea unor strategii eficiente pentru viitor. Astfel, analiza MAXQDA se dovedește a fi un instrument esențial în procesul de înțelegere și intervenție în dezvoltarea rurală, în special în contextul programului „Viitorul Rural – Formare pentru Tineret și Antreprenoriat”.

5) CAPITOLUL 5. CONCLUZII, CONTRIBUȚII PERSONALE ȘI DIRECȚII DE CERCETARE

Această cercetare și-a propus să analizeze, dintr-o perspectivă integrată, rolul pe care munca calificată și dezvoltarea capitalului uman îl pot avea în transformarea rurală a Regiunii 2 Sud-Est, cu un accent special pe județul Brăila ca studiu de caz. Printr-o abordare mixtă – teoretică, empirică și aplicativă – teza a evidențiat că dezvoltarea rurală durabilă nu poate fi concepută în afara unui efort coordonat de investiție în formarea profesională, în parteneriate locale și în infrastructura socio-economică.

La nivel macro-regional, s-a constatat că Regiunea 2 SE suferă de o serie de dezechilibre: infrastructură slabă, migrație accentuată, nivel scăzut de calificare și o piață a muncii rigidă. În același timp, regiunea are un potențial semnificativ, în special agricol și logistic, care poate fi valorificat printr-un management inteligent al resurselor umane.

La nivel local, studiul de caz din județul Brăila a evidențiat atât dificultățile sistemice, cât și capacitatea comunităților de a genera soluții. Programul „Viitorul Rural – Formare pentru Tineret și Antreprenoriat” a demonstrat că, în prezența unui cadru organizat, tinerii din mediul rural pot deveni agenți activi ai schimbării. Rezultatele obținute prin analiza calitativă MAXQDA, coroborate cu analiza SWOT și evaluările de impact, confirmă ipoteza centrală a cercetării: munca calificată este un catalizator esențial al dezvoltării rurale.

Teza oferă un cadru conceptual nou privind relația dintre dezvoltarea rurală și calificarea profesională, propunând un model de tip „capital uman + guvernanță locală participativă” ca motor al transformării durabile. A fost construit un model teoretic integrator care leagă politicile publice de educație, ocupare și dezvoltare economică în mediul rural. Lucrarea îmbină perspective din economia regională, sociologia rurală și științele educației într-un demers interdisciplinar coerent.

A fost elaborat și testat un model de intervenție educațională și antreprenorială adaptat specificului rural (programul „Viitorul Rural”), cu potențial de replicare în alte județe.

A fost propus un mecanism de evaluare participativă și monitorizare a impactului în dezvoltarea resurselor umane rurale.

Prin utilizarea software-ului MAXQDA, s-a introdus în cercetarea rurală românească o abordare calitativă riguroasă, bazată pe codificare tematică și triangulare a datelor.

Studiul comparativ Brăila–Opole (Polonia) oferă direcții concrete de adaptare a unor bune practici europene la realitățile românești.

Concluziile generale ale tezei confirmă faptul că dezvoltarea rurală în România are nevoie de o schimbare de paradigmă. Nu este suficientă

infrastructura fizică sau sprijinul financiar punctual; este nevoie de infrastructură umană: oameni calificați, motivați, ancurați în comunitate. Munca calificată nu este doar o componentă economică, ci și una socială, educațională și identitară.

Pe termen lung, cercetarea poate fi extinsă prin:

- ✓ Monitorizarea longitudinală a programului „Viitorul Rural” în Brăila, pentru a observa evoluția în timp a beneficiarilor.
- ✓ Extinderea studiului de caz și în alte județe din Regiunea 2 SE, pentru a valida modelul de intervenție.
- ✓ Analiza comparativă internațională, cu regiuni similare din estul Europei, pentru a înțelege dinamici comune și soluții transnaționale.
- ✓ Explorarea digitalizării în rural – ca viitoare direcție strategică de atragere a tinerilor și de adaptare la economia verde.

Procesul de elaborare a acestei teze doctorale a fost nu doar o investigație științifică, ci și o experiență profund formativă, atât profesional, cât și uman.

Alegerea temei – dezvoltarea rurală prin munca calificată – a pornit dintr-o preocupare personală pentru inegalitățile persistente dintre mediul rural și cel urban și din convingerea că soluțiile reale nu pot veni decât dintr-o înțelegere profundă a contextului local.

Una dintre cele mai importante lecții învățate în acest parcurs a fost nevoia de răbdare și flexibilitate metodologică. În faza inițială, am pornit cu un cadru relativ rigid, dar realitățile de pe teren – fie ele întâlniri cu tineri din sate, discuții cu autorități sau obstacole administrative – m-au învățat că cercetarea aplicată necesită adaptare continuă. Adevărul științific se construiește uneori nu prin confirmarea ipotezelor, ci prin deschiderea față de complexitatea realității.

Dimensiunea calitativă a cercetării (interviuri, focus grupuri, analiza narativă) m-a ajutat să înțeleg că dincolo de date și statistici, există oameni cu biografii, speranțe, resemnări și inițiative. Utilizarea MAXQDA, deși tehnic solicitantă la început, mi-a oferit o nouă perspectivă asupra analizei textuale și a validării riguroase a datelor subiective. A fost, în fond, o lecție despre cum știința poate dialoga cu vocea comunității.

Un alt aspect important a fost confruntarea cu limitele cercetării în teren: dificultăți în accesarea unor respondenți, lipsa datelor actualizate, reticența unor actori locali de a colabora. Aceste obstacole nu mi-au diminuat entuziasmul, ci dimpotrivă – m-au obligat să regândesc unele instrumente, să folosesc rețele informale și să învăț din eșecuri parțiale.

La nivel personal, această cercetare mi-a confirmat că dezvoltarea rurală nu este un concept abstract, ci o construcție vie, dependentă de oameni, încredere și voință colectivă. Mi-am propus să evit tonul condescendent cu care uneori este privit mediul rural în politicile publice și să pun în lumină capacitatea lui de regenerare, cu condiția să fie susținut corect.

În final, pot spune că această teză este nu doar rezultatul unui demers academic, ci și un exercițiu de empatie, responsabilitate și învățare

continuă. Îmi doresc ca ideile și modelele propuse aici să nu rămână doar în paginile unei lucrări, ci să poată sta la baza unor intervenții reale – fie ca cercetător, consultant, profesor sau cetățean implicat în comunitate.

Teza de față propune un nou mod de a gândi viitorul satului românesc – nu ca pe un spațiu marginal, ci ca pe un teritoriu cu potențial de inovație socială și economică. Dacă miza dezvoltării rurale este sustenabilitatea, atunci cheia este formarea, implicarea și păstrarea capitalului uman.

Concluziile cercetării nu sunt definitive, ci deschid o direcție fertilă de investigație și acțiune.

Această lucrare doctorală nu este doar rezultatul unui efort științific, ci și urmele lăsate de o călătorie personală în miezul unei Români rurale adesea uitată, dar profund vie. În timpul cercetării, am pășit în sate în care timpul pare suspendat, am ascultat povești de viață pline de luciditate și am înțeles, mai mult decât oricând, cât de complexă, fragilă și totuși rezilientă este țesătura umană din spatele cifrelor și conceptelor teoretice.

Pentru mine, această teză a însemnat în același timp muncă și tăcere, epuizare și curaj, teamă de eșec și o formă nouă de încredere – în oameni, în idei, în muncă onestă. Au fost momente în care parcă realitatea din teren era prea dură pentru modelele din literatură, dar și momente în care un simplu interviu cu un tânăr dintr-un sat a reușit să justifice tot efortul.

Am învățat că schimbarea nu vine din teorie, ci din interacțiune. Că educația e uneori mai mult despre însoțire decât despre predare. Și că, în fond, cercetarea socială e o formă de a învăța să ascuți – nu doar datele, ci oamenii.

Îmi închei această etapă de drum cu recunoștință: pentru cei care m-au sprijinit, pentru comunitățile care mi-au deschis ușa, pentru colegii care au fost acolo cu sfaturi și răbdare, și pentru toți cei care mi-au arătat, fără să știe, ce înseamnă „a rămâne” într-un sat cu speranță – nu din resemnare, ci din alegere.

Dacă această lucrare va inspira măcar un alt pas înspre o Românie rurală mai conectată, mai echitabilă și mai încrezătoare în potențialul ei, atunci scopul ei a fost împlinit.

6) Bibliografie

1. Hara, C. (2012). Agricultura României. Prezent și viitor. București: Editura Academiei Române.
2. Legea nr.315/07.07.2004, 07 07 2004. Available: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/53040>.
3. Lup, A. (2005). Irigațiile în agricultura României. București: Editura Ceres.
4. „ANUARUL STATISTIC AL ROMÂNIEI,” 20 01 2025. Available: <https://insse.ro/cms/ro/tags/anuarul-statistic-al-romaniei>.
5. Virlanuta F.O., Buhociu F.M., Moga L.M., Ioan V., 2009, The Impact of the Economic Crisis on Agricultural Insurance in Romania, Annals of „Dunarea de Jos” University of Galați, Fascicle I. Economics and Applied Informatics, ISSN 1584-0409, pp. 933-938. <https://ideas.repec.org/cgi-bin/htsearch?np=1&q=buhociu+florin>
6. https://doaj.org/search?source=%7B%22query%22%3A%7B%22query_string%22%3A%7B%22query%22%3A%7B%22buhoiciu%20florin%22%2C%22default_operator%22%3A%22AND%22%7D%7D%2C%22fr_om%22%3A10%2C%22size%22%3A10%7D
7. https://www.aeaweb.org/econlit/journal_list.php
8. <https://www.ebscohost.com/titleLists/e5h-coverage.htm>
9. INS, „INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ,” 17 02 2025. Available: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>.
10. W. Bank, 2022, „Skills for Inclusion and Productivity in Romania. Washington.
11. Bichescu, C.I., Chivu, M. M., Stanciu, S., 2017, Romanian Research, Development and Innovation System in the European Context, The 29th International Business Information Management Association Conference, (Vienna, Austria, May 3-4, 2017), <http://www.ibima.org/AUSTRIA2017/program.html>.
12. Stanciu, S., 2024, Assessing the Resilience and Adaptability of Romanian Agriculture to Climate Change, Journal of Agriculture and Rural Development Studies, 1(1), pp. 34-45, DOI <https://doi.org/10.35219/jards.2024.1.04>
13. Eurostat, 2023, „Regional yearbook 2023,” Luxembourg: Publications Office of the European Union.
14. „Eurostat”, 2023. [Interactiv]. Available: <https://ec.europa.eu/eurostat>.
15. S. & S. C. Cace, 2020, Dezvoltarea durabilă în zonele rurale. O abordare integrată, București: Editura Expert.
16. Comisia Europeană, 2023, „Raportul de țară pentru România 2023 în cadrul Semestrului European,” Bruxelles.
17. EURES, 2023, „https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information-europe/labour-market-information-romania-ro?utm_source=chatgpt.com.”

15. Vac, S.C., Vac, I.M., Roman, A.I. – Perspectives for the evolution of entrepreneurial education and sustainable entrepreneurship in Romania, *ProEnvironment* 2023, 16/54, pp. 87-93.
16. INS, „Institutul Național de Statistică,” 2023. Available: <https://insse.ro>.
17. International Labour Organization, 2012, „International Standard Classification of Occupations: ISCO-08”, Geneva: ILO Available: <https://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/>. [Accesat 2025].
18. Guvernul României, 2024, „Clasificarea ocupațiilor din România – COR actualizat. București: Ministerul Muncii și Solidarității Sociale” Available: <https://mmuncii.ro>. [Accesat 2025].
19. European Commission, 2023, „Key competences for lifelong learning – Recommendation of the Council. Luxembourg: Publications Office of the EU” [Interactiv]. Available: <https://eur-lex.europa.eu>. [Accesat 2025].
20. European Commission, 2021, „European Pillar of Social Rights Action Plan. Brussels” Available: <https://commission.europa.eu>. [Accesat 2025].
21. Vac, C., Vac, L.M., Nas, L.V. – Research, Innovation and Technology transfer: Concepts, World wide Experience and Prospects for its Development in Romanian Universities, *Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj-Napoca – Agriculture*, 2015, Vol. 72. Issue 1, pp.251-262
22. Legea Educației, 2020, „Educația adulților în România rurală – realități și bariere”.
23. Eurofound, 2021, „Access to adult learning in rural and remote areas”.
24. T. CSOP, 2019, „Percepții privind educația și oportunitățile în mediul rural”.
25. Florea, A.-M., 2023. *Formele asociative în agricultura Regiunii de Dezvoltare Sud-Est – evoluție, impact și perspective privind dezvoltarea rurală*. Galați: Universitatea „Dunărea de Jos”.
26. M. Ciomasu, 2019, „Capitalul uman și inovarea rurală în România: între intenție și impact” vol. *Revista Calitatea Vieții*.
27. W. Bank, 2019, „Romania: Systematic Country Diagnostic Update – Toward a New Social Contract”.
28. D. Sandu, 2011, *Migrația și modernizarea României. Studii de demografie socială*, Iași: Polirom.
29. Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Est, 2023, „Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Est”, Available: <https://www.adrse.ro>.
30. C. Zamfir, 2021, „Dezvoltarea rurală în România. Provocări și perspective,” *Institutul de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română*.
31. Barca, F., 2012, „The case for regional development intervention: Place-based versus place-neutral approaches,” *Journal of Regional Science*, pp. 52(1), 134-152.
32. Romer, P. M., 1990, „Endogenous Technological Change,” *Journal of Political Economy*.

33. Lucas, R. E., 1988, „On the Mechanics of Economic Development,” *Journal of Monetary Economics*.
34. Becker, G. S., 1964, „Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis,” Special Reference to Education.
35. Schultz, T. W., 1961, „Investment in Human Capital,” *American Economic Review*, 1961.
36. World Commission on Environment and Development, 1987, „Our common future”.
37. Schumpeter, J., 1942, *Capitalism, socialism and democracy*.
38. Wallerstein, I., 1974, „The Modern World-System I: Capitalist Agriculture and the Origins of the European World-Economy in the Sixteenth Century,” New York: Academic Press.
39. G. Becker, 1956, *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis*, with Special Reference to Education, University of Chicago Press.
40. Solow S., A., 1956, *Contribution to the Theory of Economic Growth*.
41. Pike, A., Rodríguez-Pose, A., & Tomaney, J., 2017, „Local and regional development (2nd ed.),” London: Routledge.
42. Barca, F., 2009, „An Agenda for a Reformed Cohesion Policy: A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations. Independent report prepared for the European Commission”.
43. Institutul European din România. (2025). Viitorul muncii în contextul schimbărilor demografice și tehnologice. București: IER.
44. OECD, 2016, „A New Rural Development Paradigm for the 21st Century”.
45. European Commission, 2023, „Long-term vision for rural areas”.
46. Rostow, W. W., 1960, „The Stages of Economic Growth: A Non-Communist Manifesto,” Cambridge University Press.
47. Perroux, F., 1955, „Note sur la notion de pôle de croissance. Économie Appliquée”.
48. Barca, F., 2009, „An Agenda for a Reformed Cohesion Policy: A Place-Based Approach to Meeting European Union Challenges and Expectations,” European Commission.
49. OECD, 2020, „Rural Well-being: Geography of Opportunities,” vol. Paris: OECD Publishing.
50. ENRD, 2020, „Smart Villages: Revitalising Rural Services,” European Network for Rural Development. Available: https://enrd.ec.europa.eu/publications/smart-villages-revitalising-rural-services_en. [Accesat 2025].
51. Borbély, L. (2011). *Modele de dezvoltare regională în Uniunea Europeană și România*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
52. European Commission, 2023, „Guidelines for the Integration of the LEADER Approach into Rural Development Programmes”. Available: <https://ec.europa.eu>. [Accesat 2025].

53. World Bank, 2024, „Human Capital Umbrella Program Annual Report 2024”. Available: <https://www.worldbank.org/en/publication/human-capital>. [Accesat 2025].
54. ROREG, 2018, <https://www.roreg.eu/dezvoltare-regional%C4%83/regiunile-%C3%AEn-cifre>”.
55. Sandu, D. (2010). Lumile sociale ale migrației românești în străinătate. Iași: Polirom.
56. Zamfir, C., & Stănescu, S. M. (coord.). (2014). Enciclopedia dezvoltării sociale. București: Editura Polirom.
57. International Labour Organization (ILO), 2020, „Skills for a resilient workforce: Fostering youth employment through technical and vocational education and training (TVET),” Geneva: ILO. Available: <https://www.ilo.org>. [Accesat 2025].
58. Comisia Europeană. (2020). Bugetul pe termen lung al UE pentru 2021–2027 și NextGenerationEU – fapte și cifre. Bruxelles: CE. https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget_en
59. European Commission. (2021). Skills for Smart Specialisation and Industrial Transition: Romania Country Report. Luxembourg: Publications Office of the EU
60. EUROSTAT, 2023, Estimări din studii de mobilitate europeană 2023
61. Bădescu, G., & Grigoraș, V. , 2020, „Absorbția fondurilor europene în mediul rural: oportunități și blocaje. Calitatea Vieții”, p. 123–138.
62. Guvernul României, 2021, „Planul Național de Redresare și Reziliență – Versiunea oficială aprobată (PNRR),” București: Secretariatul General al Guvernului. Available: <https://mfe.gov.ro/pnrr>. [Accesat 2025].
63. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE), 2023, „Rapoarte de monitorizare și absorbție fonduri europene 2014–2020 și 2021–2027”. Available: <https://mfe.gov.ro>. [Accesat 2025].
64. E. Commission, 2021, „EU Rural Development Policy 2021–2027: Delivering the CAP’s second pillar”.
65. PRSE, 2023, „Programul Regional Sud-Est 2021–2027”. Available: mfe.gov.ro.
66. A & P. A. Clinciu, 2021, „Absorbția fondurilor europene în dezvoltarea comunităților rurale din România,” vol. Analele Universității din Oradea – Științe Economice.
67. PNDR 2014–2020, 2022, „Raport final de implementare,” Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale , București.
68. Consiliul Județean Brăila, 2023, „Raport privind absorbția fondurilor europene în județul Brăila – 2014–2020”. Available: <https://cjbaila.ro>. [Accesat 2025].
69. Parlamentul European. (2021). Impactul Brexit asupra bugetului Uniunii Europene: o analiză comparativă a politicilor de coeziune. Bruxelles: EPRS –

- Serviciul de Cercetare al Parlamentului European.
<https://www.europarl.europa.eu/thinktank>
70. European Court of Auditors. (2021). Review 01/2021: The EU budget after Brexit – budgetary consequences and rebalancing mechanisms. Luxemburg: ECA. <https://www.eca.europa.eu>
71. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. (2021). Programul Național de Redresare și Reziliență – Componenta Reforme și investiții. București: MIPE. Disponibil la: <https://mfe.gov.ro/pnrr>
72. Rădoi, M., 2021, „Formarea profesională în mediul rural – între nevoie, oportunitate și realitate,” *Revista Română de Educație și Formare Profesională*, pp. 42-56.
73. Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP), 2025, „Programul Erasmus+ 2021–2027 – Ghidul programului,” Available: <https://www.erasmusplus.ro/>. [Accesat 2025].
74. Ministerul Educației, 2023, „Componenta 15 – Educație din PNRR: Investiții și reforme,” Available: https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2023/PNRR/Documente_strategice/02-Partea-II-Componenta15-Educa%C8%9Bie.pdf. [Accesat 2025].
75. Ionescu, L., & Pavel, M., 2022, „Parteneriatele public-private în educația profesională din România: provocări și oportunități,” *Revista de Politici Publice și Management*, pp. 59-73.
76. E. Commission, 2021, „EU Rural Development Policy 2021–2027: Delivering the CAP's second pillar”.
77. European Training Foundation (ETF), 2022, „Building partnerships for inclusive skills systems: A guide for local stakeholders” Available: <https://www.etf.europa.eu>. [Accesat 2025].
78. G. Rădulescu, 2019, „Modele de intervenție locală în formarea profesională: între stat, piață și comunitate,” *Sociologie Românească*, pp. 45-58.
79. European Commission, 2023, „Partnerships in education and training: fostering cooperation between public and private actors,” Luxembourg: Publications Office of the EU, Available: <https://ec.europa.eu>. [Accesat 2025].
80. Rădulescu, G., & Marinescu, L., 2021, „Practici eficiente în absorbția fondurilor pentru capitalul uman în România și Europa Centrală,” *Economia & Sociologia*, pp. 28-39.
81. European Commission, 2020, „The European Social Fund Plus (ESF+) – Investing in People,” Brussels: Publications Office of the EU.
82. L.-M. Simescu, 2021, „Cercetări privind impactul măsurii 6.1 asupra fermierilor din Regiunea Sud-Est (Rezumat teză de doctorat),” Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Available: https://www.ugal.ro/files/doctorat/sustineri/2021/SIMESCU_Laura-Maria_REZUMAT_TEZA_DOCTORAT_210730.pdf. [Accesat 2025].

83. Stanciu S., Zlati M. L., Antohi V. M., Bichescu I. C., 2019, "The development analysis of the Romanian traditional product market based on the performance model for sustainable economic development", *Sustainability*, vol. 11, no. 4, pp. 1-27, 2019, doi:<https://doi.org/10.3390/su11041123>.
84. ANOFM, 2025, „Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă”, Available: https://www.anofm.ro/vaslui/lansarea-proiectului-tine-pasul-cu-schimbarea-adaptarea-competentelor-specifice-ale-angajatilor-din-regiunile-sud-est-si-nord-est-la-evolutiile-tehnologice/?utm_source=chatgpt.com. [Accesat 2025].
85. Stanciu, S., Sîrbu, R., Pleșea, D.A., Bucur, C.R., 2019, Higher Education in Romania. Trends, Analysis and Statistics, in Tăchiciu, L. et al. (Ed), *Building Engagement for Sustainable Development, Challenges of Sustainable Economy in Times of Accelerated Change*, Seria Sustainable Management, Wertschöpfung und Effizienz, Springer Nature Switzerland AG, ISBN 978-3-658-26172-6, pp. 97-113 (17 pag/214 pag), https://doi.org/10.1007/978-3-658-26172-6_6.
86. Schin, G., Virlanuta, F.O., Stanciu, S., 2017, The Association of Agricultural Producers – National and European Perspectives, *Proceedings of The 29th IBIMA Conference: Education Excellence and Innovation Management through Vision 2020: From Regional Development Sustainability to Global Economic Growth*, (Vienna, Austria, May 3-4, 2017), Ed. K.S. Soliman, ISBN 978-0-9860419-7-6, Vols. I-VII, pp.1642-1651, WOS: 000410252701039, https://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=1&SID=E2UXWnELhrh9PUAUwlc&p age=2&doc=61.
87. Programul Regional Sud-Est, „Regio Sud Est,” 2025. [Interactiv]. Available: <https://regiosudest.ro/implementare/proiecte-depuse>. [Accesat 2025].
88. E. C. O. Auditors, 2022, „Support to youth employment in the EU: Limited effectiveness in tackling NEETs,” *Special Report No. 5/2022*, Available: <https://www.eca.europa.eu>. [Accesat 2025].
89. „Statistics Poland,” 2023. [Interactiv]. Available: <https://stat.gov.pl/>.
90. C. Europeană, „Pactul verde european,” 2020. [Interactiv]. Available: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_ro. [Accesat 2025].
91. Yin, R. K. , 2014, „Case Study Research: Design and Methods,” Sage Publications.
92. B. Flyvbjerg, 2006, „Five Misunderstandings About Case-Study Research,” *Qualitative Inquiry*, vol. (12) 2, pp. 219-245.
93. „Ghidul solicitantului – Programul Operațional Capital Uman 2021–2027”, 2023, Available: <https://mfe.gov.ro/>. [Accesat 2025].
- A. N. P. O. F. de Muncă, 2022, „Raport privind măsurile active de ocupare în zonele rurale defavorizate”.

94. INS, 2022, „Anuarul statistic al României 2021”, Available: <https://insse.ro/cms/ro/content/anuarul-statistic-al-romaniei>. [Accesat 2025].
95. Ministerul Educației, 2023, „Raport național privind abandonul școlar și învățământul profesional și tehnic”, Available: <https://www.edu.ro>. [Accesat 2025].
96. „Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene”, 2022, Available: <https://mfe.gov.ro/>.
97. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE), 2023, „Programul Educație și Ocupare 2021–2027 – Analiza nevoilor regionale”, Available: <https://mfe.gov.ro>. [Accesat 2025].
98. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, 2023, „Programul Educație și Ocupare 2021–2027”, Available: <https://mfe.gov.ro/peo/>.
99. Ionescu V. R., Zlati M. L., Antohi V.M., Florea A.M., Bercu F., Buhociu F.M., 2021, Agricultural Holdings’ Impact on the Rural Development. Case study: Romania, Agronomy Basel, revistă Q1, Factor de impact 3,417, AIS 0,519. www-webofscience-com.z.e-nformation.ro/wos/woscc/full-record/WOS:000727047400001
100. GAL „Bărăganul de Sud-Est”, 2022, „Strategia de dezvoltare locală 2023–2027. Brăila”, Available: <https://galbaragan.ro>. [Accesat 2025].
101. OECD, 2021, „Barriers to Adult Learning in Rural Areas,” Vol. %1 din %2<https://doi.org/10.1787/5fcea3a-en>.
102. Krueger, R. A., & Casey, M. A., 2015, „Focus Groups: A Practical Guide for Applied Research,” Sage Publications.
103. Bryson, J. M. , 2018, „Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations. Wiley”.
104. Chambers, R., 2002, „Participatory Workshops: A Sourcebook of 21 Sets of Ideas and Activities,” Earthscan.
105. J. Schumpeter și Schumpeter, J., 1942, Capitalism, Socialism and Democracy.
106. Buhociu F.M., 2016, Territorial resources for supporting sustainable rural development in the European context, Publishing House Europlus, Galati, ISBN 978-606-628-162-1, 120 pag
107. J. Schumpeter, 1942, Capitalism, socialism and democracy.
108. European Commission, „European Commission,” 2022, Available: <https://ec.europa.eu>.
109. Chelcea, Septimiu, 2007, Metodologia cercetării sociologice: Metode cantitative și calitative, Editura Economică.
110. Dumitru, S., 2011, Lumea rurală din România între sărăcie și dezvoltare, Editura Polirom.
111. Ionescu, M., 2021, „Incluziunea socială și formarea profesională în mediul rural din România,” Revista Calitatea Vieții, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română.

